

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 1 และบทที่ 3 ว่า การวิจัยเรื่องนี้ทั้งการวิจัยเอกสาร และการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อความสะดวกในการทำความเข้าใจ ผู้วิจัยจึงได้แยกการวิเคราะห์ ข้อมูลให้เห็นได้ชัดเจน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร

ในการศึกษาเล่าเรียนระดับสูงของไทย ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีจะเลือกเรียน วิชาแพทย์ วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ เพราะเข้าใจว่าวิชาพวกนี้เป็นของยาก คนเก่งเท่านั้น จึงจะเรียนได้ แต่ปัจจุบันกลับมีผู้ที่มีความคิดเห็นตรงกันข้ามนี้คือ ดร.วีระ บำรุงรักษ¹ โดยที่ท่าน ได้กล่าวว่า เยาวชนที่มีปัญญาดีเลือกเรียน วิชาแพทย์ วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาที่ง่าย มีตัวแปรน้อย ไม่ต้องใช้อัจฉริยภาพมากนัก แต่ในทางตรงกันข้าม เยาวชน ผู้มีสติปัญญาปานกลางกลับต้องเรียนวิชาที่ยาก เช่น สังคมศาสตร์ เพราะศาสตร์ด้านนี้มีตัวแปร สลับซับซ้อนมากกว่า วิชาการจึงไม่เจริญ

คำกล่าวเช่นนี้จะมีผู้เห็นด้วยหรือไม่ก็ตาม แต่ก็ เป็นความจริงข้อหนึ่งว่า วิชาสังคมศาสตร์ ซึ่งมีสาขาแยกออกไปมากมาย รวมทั้งวิชาสังคมศึกษา ก็เป็นสาขาวิชาหนึ่งของศาสตร์ที่ว่านี้ ซึ่งผู้มีสติปัญญาปานกลางเลือกเรียนกันอยู่อย่างคับคั่ง เพราะคิดว่าเป็นของง่าย ใช้ท่องจำและ อ่านเอาเองก็ได้ แต่เวลาออกไปปฏิบัติงานจริง ๆ กลับพบปัญหาสลับซับซ้อน จนบางครั้งไม่อาจ แก้ไขได้ด้วยตนเอง จำต้องอาศัยผู้มีความรู้ความชำนาญในสาขาอื่น ๆ มาช่วยเหลือ ดังในปัจจุบันนี้ แม้รัฐบาลก็ได้เห็นปัญหานี้ เช่นเดียวกัน และได้ถือเอา 4 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข

¹วีระ บำรุงรักษ ดร., อ้างถึงในหนังสือเรื่อง "การศึกษากับสังคมไทยก่อน สมัยปฏิรูปการศึกษา : วิเคราะห์จากศิลาจารึกหลักที่ 1 และกฎหมายตรา 3 ดวง" เขียน โดยสันจี ะหวานนท์ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 2526, หน้า 24.

และกระทรวงอุตสาหกรรม² ให้ทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะกระทรวงทั้ง 4 นี้ ทำงานด้านสังคมโดยตรง

วิชาสังคมศึกษา นับว่ามีความสำคัญยิ่งในการให้การศึกษา ผักผ่อน อบรม แก่พลเมือง เพื่อให้สามารถดำรงชีพของตน อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข วิชานี้มีขอบเขตกว้างขวางมาก เพราะได้รวมเอาศาสตร์ต่าง ๆ มาไว้ด้วยกัน ดังได้กล่าวไว้แล้วในบทนำ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ศึกษาเล่าเรียนได้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคมและสิ่งแวดล้อม³ ความคิดนี้ นับว่าถูกต้องที่สุด เพราะจะไม่มีทรัพยากรใดของประเทศหรือของโลก ที่มีค่าล้ำเลิศเท่าทรัพยากรมนุษย์⁴ การพัฒนาประเทศไทยจึงจำต้องพัฒนามนุษย์หรือประชากรของชาติก่อนสิ่งใดอื่น หลักการพัฒนาที่ถือว่าสำคัญยิ่งคือ การให้การศึกษา โดยมุ่งไปยังครูอาจารย์ ผู้ให้การศึกษาอบรม แก่กุลบุตรกุลธิดาของชาติ

เมื่อครูอาจารย์มีหน้าที่ให้การศึกษาแก่เยาวชนของชาติ เช่นนี้ การสอนครูอาจารย์ เพื่อเตรียมตัวบุคลากรออกไปปฏิบัติหน้าที่ให้การเรียนการสอน ผักผ่อน อบรม แก่เยาวชนและบุคคลทั่วไปจึงน่าจะเป็นงานของการฝึกหัดครู คือ การสอนครู อาจารย์ เพื่อออกไปเป็น ครู อาจารย์ สอนผู้อื่นต่อไป

ประวัติการฝึกหัดครู

นอกจากบิดามารดาซึ่งเป็นครูคนแรกของบุตรแล้ว การสอนครู เพื่อให้ไปสอนเด็กและเยาวชนที่เรียกว่าการสอนฝึกหัดครู อันเป็นการสอนวิชาการนั้น เริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ. 2435 โดยมีอายุไล่เลี่ยกับกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนฝึกหัดครูแห่งแรก ตั้งอยู่ที่โรงเรียนเด็ก (โรงเรียนสายสวัสดิ์สุนทราคาร หรือ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ในสมัยต่อมา) เปิดสอนเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2435 อยู่ในสังกัดกรมศึกษาธิการ เรียกว่าโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์⁵

² พ.ศ. 2527 ได้เพิ่มกระทรวงหลักเป็น 5 กระทรวง คือ เพิ่มกระทรวงอุตสาหกรรม ขึ้นอีกกระทรวงหนึ่ง

³ Leonard S. Kenworthy, Op. cit., p. 3.

⁴ สมบูรณ์ พรหมภาพ, ประวัติและปรัชญาการศึกษาไทย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิทยอักษรการพิมพ์), 2523, หน้า 54.

⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา), 2507, หน้า 771.

โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ เปิดสอนเฉพาะนักเรียนชาย ครั้น พ.ศ. 2461 ได้เปิดโรงเรียนฝึกหัดครูสตรีแห่งแรกที่โรงเรียนเบญจมราชาลัย (ปัจจุบัน) และ พ.ศ. 2475 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดินมาเป็นระบอบประชาธิปไตย รัฐได้ปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ด้านการศึกษา การฝึกหัดครูได้ตั้งกองฝึกหัดครู ในกรมสามัญศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2483 ทำหน้าที่ผลิตครูโดยเฉพาะ

การฝึกหัดครูได้ขยายงานไปกว้างขวางมากขึ้น เปิดการอนุบาลใน พ.ศ. 2483 การเรียน การฝึกหัดครูมูลใน พ.ศ. 2485 การฝึกหัดครูประถมมีสอนที่โรงเรียนฝึกหัดครูพระนคร และโรงเรียนสวนสุนันทาแล้ว ใน พ.ศ. 2484 ได้เปิดเพิ่มที่โรงเรียนเพชรบุรี วิทยาลัยกรรม และโรงเรียนบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และใน พ.ศ. 2484 นี้เองได้เปิดการฝึกหัดครูมัธยมขึ้นที่โรงเรียนเพชรบุรี เป็นแบบสหศึกษา พ.ศ. 2485 ได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมขึ้นโดยเฉพาะ เรียกว่าโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม (ปัจจุบันนี้คือ วิทยาลัยครูจันทระเกษม) และ พ.ศ. 2497 ได้ตราพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวงทบวงกรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2497 ขึ้นเมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2497 ตั้งกรมการฝึกหัดครูขึ้น⁶

การฝึกหัดครูระดับปริญญาตรี มีที่มาเมื่อโรงเรียนฝึกหัดครูเปิดสอนถึง ป.กศ. ชั้นสูง และได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยครูแล้ว นักศึกษาที่จบการศึกษาดังกล่าว จะเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในปัจจุบัน) แต่วิทยาลัยวิชาการศึกษา สามารถรับนักศึกษา เพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาได้เป็นจำนวนจำกัด นี่เป็นสาเหตุหนึ่งที่น่าไปสู่การยกฐานะของวิทยาลัยครูให้สอนถึงระดับปริญญาตรี⁷ โดยมีสาเหตุอื่นประกอบด้วย เช่น การยกฐานะของวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย วิทยาลัยเอกชนสามารถเปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี รวมทั้งการศึกษาระดับปริญญาของฝ่ายอาชีวศึกษา ฉะนั้นในตอนต้นปี พ.ศ. 2517 ได้มีความเคลื่อนไหวในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ เรียกร้องให้วิทยาลัยครูเปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี จนกระทั่ง วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 ได้มีพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ขึ้น โดยประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 92 ตอนที่ 48 วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2518 ฉบับที่

⁶ กรมการฝึกหัดครู, ประวัติและงานของกรมการฝึกหัดครู (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เสรี), 2523, หน้า 43.

⁷ กรมการฝึกหัดครู, ครบรอบ 25 ปี การสถาปนากรมการฝึกหัดครู (กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์), 2522, หน้า 19.

พิเศษ หน้า 23 ให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา วิชาการและผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี ทำการวิจัย ส่งเสริมวิชาชีพ และวิทยฐานะของครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา ทำนุบำรุงวัฒนธรรม และให้บริการทางวิชาการ แก่สังคม⁸ โดยวิทยาลัยครูยังคงสังกัดอยู่ใน กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

งานของวิทยาลัยครู

วิทยาลัยครูนับว่า เป็นชุมชนแห่งปัญญาและทรัพยากรอันล้ำค่าแห่งท้องถิ่นเป็นสถาบัน การศึกษา ที่สามารถสัมผัสพลังถึงรากลึกถึงหมู่บ้าน อันเป็นหน่วยบริการในระดับท้องถิ่น แต่ ขณะเดียวกันก็มีบทบาทสามารถดำเนินงานสัมพันธ์กับหน่วยงานระดับสูงได้ ด้วยเหตุนี้งานของ วิทยาลัยครูจึงนับได้ว่าเป็นงานที่สำคัญยิ่ง ดังหน้าที่หลักของวิทยาลัยครู กำหนดไว้ดังนี้

ให้การศึกษาวิชาการในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ทั้งในระดับปริญญาตรี และ ต่ำกว่าปริญญาตรี ตามความต้องการของ ท้องถิ่นผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี ส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครู อาจารย์ ฝึกอบรมครูอาจารย์และ บุคลากรทางการศึกษาประจำการให้กับครูอาจารย์ในสถานศึกษาระดับ อนุบาล ประถมและมัธยม ทั้งของรัฐและเอกชนรวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา ทั่ว ๆ ไป ทำการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ในด้านการศึกษา การเรียน การสอน เพื่อแสวงหาความรู้ เทคนิควิธีใหม่ ๆ ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ดำเนินการ อนุรักษ์ ทำนุบำรุง ส่งเสริม และพัฒนาวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรม ท้องถิ่น ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะในด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน⁹

จากหน้าที่หลักของวิทยาลัยครูดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า วิทยาลัยครูเป็นหน่วยงาน ที่ค่อนข้างจะรับผิดชอบงานในระดับท้องถิ่นมาก ทำงานตามหน้าที่หลัก 4 ประการของสถาบัน อุดมศึกษา ซึ่งได้แก่ การสอน ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ค้นคว้า การวิจัย และการทำนุบำรุง

⁸ กรมการฝึกหัดครู, ยี่สิบเจ็ดปี การสถาปนากรมการฝึกหัดครู (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เมธิตราาย, 2524), หน้า 22.

⁹ กรมการฝึกหัดครู, สามทศวรรษกรมการฝึกหัดครู (กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์ การพิมพ์, 2527), หน้า 56.

ศิลปวัฒนธรรมของชาติ¹⁰ ทั้งยังเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ใกล้ชิดกับท้องถิ่นมากกว่าสถาบันอื่น ๆ อีกด้วย

หลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519-ปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. 2517 - 2518 กรมการฝึกหัดครูมีการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู และในปี 2518 ก็มี พ.ร.บ. วิทยาลัยครู 2518 ให้วิทยาลัยครูเปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี การปรับปรุงหลักสูตรจึงมุ่งให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐด้วย¹¹ จะเห็นว่าในปัจจุบันนี้มีหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่ จำนวน 2 ฉบับ คือ หลักสูตรการฝึกหัดครูของ สภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 และหลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524

หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ หลักสูตรระดับ ป.กศ. ชั้นสูง โดยกำหนดเวลาเรียนไว้ 2 ปี 4 ภาคเรียน จำนวนหน่วยกิต การเรียนตลอดหลักสูตร 70 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาพื้นฐาน 24 หน่วยกิต วิชาชีพครู 24 หน่วยกิต วิชาเฉพาะ 22 หน่วยกิต และหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยกำหนดเวลาเรียนไว้ 2 ปี 4 ภาคเรียนต่อจากระดับ ป.กศ.ชั้นสูงหรือเทียบเท่า จำนวนหน่วยกิตการเรียนตลอด หลักสูตร 65 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาพื้นฐาน 14 หน่วยกิต วิชาชีพครู 18 หน่วยกิต วิชาเฉพาะ 27 หน่วยกิต วิชาเลือก 6 หน่วยกิต¹²

จากข้อความในหลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 แสดงให้เห็นว่า มีการกำหนดหลักสูตรออกเป็น วิชาพื้นฐาน วิชาชีพครู วิชาเฉพาะ และวิชาเลือก (ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี) กำหนดหน่วยกิตการเรียนในระดับ ป.กศ.ชั้นสูง มากกว่าในระดับปริญญาตรี วิชาพื้นฐาน และวิชาชีพครูในหลักสูตรระดับ ป.กศ.ชั้นสูง กำหนดหน่วยกิตการเรียน มากกว่าในระดับปริญญาตรี แต่แตกต่างกันที่ไม่กำหนดให้มีวิชาเลือกในหลักสูตรระดับ ป.กศ.ชั้นสูง หลักสูตรระดับปริญญาตรีจะเน้นให้เรียนในหมวดวิชาเฉพาะมากกว่า

¹⁰ วิจิตร อวาทะกุล, "ภารกิจของมหาวิทยาลัยด้านการให้บริการวิชาการแก่สังคม" รายงานการสัมมนาเรื่อง ภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง (โครงการพัฒนา มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 79 - 80.

¹¹ จรูญ มลิจันทร์, การฝึกหัดครูในประเทศไทย (เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม), 2523.

¹² กรมการฝึกหัดครู, หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรสวรรค์, 2525), หน้า 56.

ต่อมามีการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 โดยได้กำหนดหลักสูตรวิชาเอก - โท เพิ่มเติมสำหรับปริญญาตรี คือ วิชาเอกประถมศึกษา การบริหารโรงเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษา (ป.กศ.ชั้นสูง และ ปริญญาตรี) กำหนดรายวิชาเพิ่มเติมในหลักสูตรโดยให้วิชาลูกเสือเป็นวิชาเลือกสำหรับ ป.กศ., ป.กศ.ชั้นสูง และปริญญาตรี กำหนดรายวิชาที่ครูสำหรับครูที่มีวุฒิอื่นเพื่อศึกษาในระดับปริญญาตรีโดยผู้เรียนจะต้องเรียนรายวิชาบังคับเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรปกติอีก 9 หน่วยกิต คือ พื้นฐานการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ การประเมินผล และการสร้างแบบทดสอบ หลักการอุตสาหกรรมศิลป์ (เฉพาะวิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์) ในหลักสูตรวิชาครูสำหรับผู้ที่มีวุฒิอื่นเทียบได้ไม่ต่ำกว่าอนุปริญญา หลักสูตรนี้จัดสำหรับผู้ที่มีอาชีพอื่นและวุฒิเทียบเท่าอนุปริญญาประสงค์จะมาเรียนเพื่อให้ได้วุฒิปริญญาตรี จะต้องเรียนวิชาครูเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรปกติ 17 หน่วยกิต อันประกอบด้วยวิชาบังคับและวิชาเลือก วิชาบังคับได้แก่ วิชาพื้นฐานการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติวิธีสอนวิชาเฉพาะ การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา มีรายวิชาให้เลือกอีกไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต¹³ นอกจากนี้แล้วยังเพิ่มเติมวิชาเอกปรัชญาและศาสนาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี¹⁴ อีกด้วย เพิ่มเติมวิชาเอกอุตสาหกรรมสหกรณ์การพัฒนาชุมชน สำหรับระดับ ป.กศ.ชั้นสูงและปริญญาตรี วิชาเอกประถมศึกษาในระดับ ป.กศ.ชั้นสูง¹⁵ เพิ่มเติมวิชาเอกการแนะแนวในหลักสูตรระดับปริญญาตรี วิชาเอกเทคนิคการอาชีพ สำหรับระดับ ป.กศ.ชั้นสูง หลักสูตรที่เพิ่มเติมนี้เป็นการกำหนดวิชาเอกสายอาชีพ ได้แก่ เทคนิคอาชีพศิลปประดิษฐ์ การอาหาร เสื้อผ้า ออกแบบ เขียนแบบ ก่อสร้าง งานไฟฟ้า งานช่างยนต์

¹³ กรมการฝึกหัดครู, หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 เพิ่มเติม พ.ศ. 2522.

¹⁴ กรมการฝึกหัดครู, หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 เพิ่มเติม พ.ศ. 2523.

¹⁵ กรมการฝึกหัดครู, หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 1519 เพิ่มเติม พ.ศ. 2524.

เครื่องปั้นดินเผา งานโลหะ ศิลปกรรม สัตวบาล กลีกรกรรม วารสารและการประชาสัมพันธ์
 อังกฤษบริการ การถ่ายภาพและการโฆษณา การดนตรีสากล การสำนักงาน และเทคโนโลยี
 การยาง¹⁶

จะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู
 พ.ศ. 2519 ได้ดำเนินการมาเรื่อย ๆ จากการเน้นหนักทางวิชาสามัญมาเป็นเน้นหนักใน
 วิชาการอาชีพ ขณะเดียวกันยังแสดงให้เห็นหน้าที่ของวิทยาลัยครูที่หันมา เน้นทางด้านการศึกษา
 เป็นเรื่องหลักสำหรับในอนาคต

ตามหลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน
 วิชาสังคมศึกษา เป็นวิชาเอกแบบกว้าง (Broad field) อยู่ในหมวดวิชาเฉพาะ บังคับให้
 เรียนทั้งหมด 27 หน่วยกิต ในสาขาวิชาต่าง ๆ คือ ภูมิศาสตร์ รัฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์
 เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา ศาสนาและปรัชญา ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาบังคับ 15 หน่วยกิต
 ได้แก่ ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย 3 หน่วยกิต ประวัติศาสตร์ยุโรป 2 3 หน่วยกิต กฎหมาย
 รัฐธรรมนูญและกฎหมายสำหรับประชาชน 3 หน่วยกิต เศรษฐกิจประเทศไทย 3 หน่วยกิต
 ปัญหาสังคม 3 หน่วยกิต นอกนั้นเป็นรายวิชาเลือก 12 หน่วยกิต ได้แก่ ภูมิศาสตร์การเมือง
 3 หน่วยกิต ภูมิศาสตร์ท้องถิ่นของไทย 3 หน่วยกิต เทคนิคทางภูมิศาสตร์สำหรับการศึกษา
 3 หน่วยกิต ประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยา 2 หน่วยกิต เหตุการณ์โลกปัจจุบัน 2 หน่วยกิต
 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ 3 หน่วยกิต พัฒนาการทางการเมือง 3 หน่วยกิต ประชากรศึกษา
 2 หน่วยกิต สัมมนาสังคมศึกษา 3 หน่วยกิต ศาสนาเปรียบเทียบ 3 หน่วยกิต

หลักสูตรระดับปริญญาตรีที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นถึงการกำหนดรายวิชาบังคับและ
 รายวิชาเลือก ที่ผู้เรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก จะต้องเรียนทั้งหมดจำนวน 27 หน่วยกิต
 จึงถือว่าสำเร็จการศึกษาได้ ในการกำหนดหน่วยกิตการเรียนไว้ 27 หน่วยกิตนี้มีใช้เรียนเพียง
 นี้ แต่จะรวมกับหน่วยกิตที่ได้เรียนมาในระดับ ป.ศ.ชั้นสูงอีก 22 หน่วยกิต ซึ่งรวมทั้งหมด
 แล้วเป็นจำนวน 49 หน่วยกิต ตลอดหลักสูตร ดังที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

¹⁶ กรมการฝึกหัดครู, หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519

หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 เป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรี อีกหลักสูตรหนึ่ง โดยกำหนดเวลาเรียน 4 ปี ต่อเนื่องกันตลอดหลักสูตร จำนวน 140 - 160 หน่วยกิต มีสาระดังนี้

1. หลักสูตรนี้แบ่งออกเป็น 4 สาย คือ สายการศึกษานูบาลหรือก่อนประถมศึกษา สายมัธยมศึกษา และสายเทคนิคการศึกษา

2. หลักสูตรนี้เปิดได้ 4 แบบ คือ แบบที่ 1 วิชาเอก 1 วิชา วิชาโท 1 วิชา แบบที่ 2 วิชาเอก 1 วิชา วิชาโท 2 วิชา แบบที่ 3 วิชาเอก 2 วิชา และแบบที่ 4 วิชาเอก แบบกว้างหรือเอกแบบลึก (Broad field)

3. โครงสร้างของหลักสูตรแบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชาคือ

3.1 วิชาพื้นฐานทั่วไป ประกอบด้วย วิชาภาษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย

3.2 วิชาชีพครู ประกอบด้วย วิชาการศึกษา ซึ่งรวมหลักการเทคนิคหรือวิธีการที่จะสร้างเสริมความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานทางวิชาการ และการเป็นครูที่ดี

3.3 วิชาเฉพาะ (เอก-โท) ได้แก่ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ พลศึกษา สุขศึกษาเกษตรศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ ดนตรีศึกษา นาฏศิลป์ ศิลปะศึกษา อุตสาหกรรมศิลป์ อนุบาลศึกษา การศึกษา พิเศษ สังคมศึกษา และวิทยาศาสตร์ทั่วไป

3.4 วิชาเลือกอื่น ๆ ¹⁷

ตามหลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก แบบกว้าง (Broad field) ไม่ต้องเรียนวิชาโท ใช้เวลาเรียน 4 ปี ต่อจากชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 หรือเทียบเท่า จะต้องเรียนรายวิชาต่าง ๆ อย่างน้อย 60 หน่วยกิต ประกอบด้วย วิชาบังคับ 45 หน่วยกิต ได้แก่ ภูมิศาสตร์กายภาพ 3 หน่วยกิต แผนที่และการแปลความหมาย จากแผนที่และภาพถ่ายทางอากาศ 3 หน่วยกิต ภูมิศาสตร์ประเทศไทยเชิงวิเคราะห์ 3 หน่วยกิต ปัญหาสังคม 3 หน่วยกิต การพัฒนาชุมชน 2 หน่วยกิต ประชากรศึกษา 2 หน่วยกิต กฎหมาย รัฐธรรมนูญและกฎหมายสำหรับประชาชน 3 หน่วยกิต ลัทธิการเมืองและลัทธิทางเศรษฐกิจ

¹⁷ กรมการฝึกหัดครู, หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524

3 หน่วยกิต เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น 3 หน่วยกิต เศรษฐกิจประเทศไทย 3 หน่วยกิต จริยศาสตร์
 3 หน่วยกิต ศาสนาเปรียบเทียบ 3 หน่วยกิต นอกนั้นเป็นรายวิชาเลือก ซึ่งให้เลือกเรียนอย่างน้อย
 น้อยจากรายวิชาต่อไปนี้ 15 หน่วยกิต ได้แก่ ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ 3 หน่วยกิต มนุษย์และ
 สิ่งแวดล้อม 3 หน่วยกิต ภูมิศาสตร์การเกษตร 3 หน่วยกิต ภูมิศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้
 3 หน่วยกิต ภูมิศาสตร์ท้องถิ่น 3 หน่วยกิต เทคนิคและวิธีการศึกษาภูมิศาสตร์ 3 หน่วยกิต
 ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียง 3 หน่วยกิต ประวัติศาสตร์เอเชียใต้ 2 หน่วยกิต ประวัติศาสตร์
 สหภาพโซเวียตรัสเซีย 2 หน่วยกิต ประวัติศาสตร์สาธารณรัฐประชาชนจีน 2 หน่วยกิต
 ประวัติศาสตร์อเมริกา 2 หน่วยกิต การศึกษาเอกสารและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ 3 หน่วยกิต
 ประวัติศาสตร์ยุโรป 3 หน่วยกิต ประวัติศาสตร์ไทย 4 3 หน่วยกิต ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
 3 หน่วยกิต ประวัติศาสตร์ตะวันออกกลางและอิทธิพลของศาสนาอิสลาม 2 หน่วยกิต เหตุการณ์
 โลกปัจจุบัน 2 2 หน่วยกิต ประวัติศาสตร์บทบาทของชาตินิยมอาณานิคมหลังสงครามโลกครั้งที่ 2
 3 หน่วยกิต สังคมวิทยาชนบทและเมือง 3 หน่วยกิต การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม
 3 หน่วยกิต ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ 3 หน่วยกิต การพัฒนาการทางการเมือง 3 หน่วยกิต
 เศรษฐศาสตร์วิเคราะห์เบื้องต้น 3 หน่วยกิต การสหกรณ์ 3 หน่วยกิต การพัฒนาการเศรษฐกิจ
 2 หน่วยกิต ศาสนาปฏิบัติ 2 หน่วยกิต¹⁸

รายละเอียดในหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรีในหลักสูตรการฝึกหัดครู
 ของสภาการศึกษา พ.ศ. 2524 แสดงให้เห็นถึงรายวิชาต่าง ๆ ทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก
 ที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรเป็นจำนวนถึง 60 หน่วยกิต นับว่าเป็นจำนวนมากทีเดียว ขณะเดียวกัน
 ก็ยังแสดงให้เห็นถึงการพัฒนากурс ระดับปริญญาตรีวิชาสังคมศึกษา ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียน
 สามารถเลือกรายวิชาต่าง ๆ ได้มากยิ่งขึ้น ทั้งยังเพิ่มจำนวนหน่วยกิตให้เรียนมากขึ้นอีกด้วย
 เมื่อหลักสูตรดังกล่าวกำหนดไว้เช่นนี้ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
 ประสงค์ตามหลักสูตร จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะความหมายอยู่ที่ว่าการจัดต้องขึ้นอยู่กับ
 ความสามารถของผู้สอนเองว่า ทำอย่างไรจึงจะทำให้บทเรียนน่าสนใจ และผู้เรียนได้ประโยชน์
 จากบทเรียนมากที่สุด ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า สิ่งหนึ่งที่ผู้สอนจะขาดเสียไม่ได้คือ การใช้
 แหล่งชุมชนประกอบการสอน

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 87 - 89.

แหล่งชุมชนและการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน

แหล่งชุมชน (Community Resources) เป็นสิ่งที่มีคุณค่าทางการศึกษาและมีอยู่แล้วในชุมชนหรือในท้องถิ่น ถ้ารู้จักนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แล้วก็จะมีความมากที่สุด ดังมีนักวิชาการหลายคนกล่าวแนะนำไว้ในเรื่องการเรียนการสอนว่า มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการระดมมาเพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้¹⁹ การที่นักเรียนได้คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งของชุมชนนั้น ทำให้นักเรียนสามารถนำเอากิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้จากสถานศึกษากลับเข้าสู่ชีวิตของนักเรียนได้²⁰

เนื่องจากระยะเวลาในการฝึกอบรมผู้ที่จะไปเป็นครูอาจารย์นั้นมีน้อยมาก จึงย่อมจะขาดความรู้ ความสามารถบางอย่าง ด้วยเหตุนี้การนำแหล่งชุมชนมาช่วยขยายความรู้ความสามารถของครู อาจารย์ จะเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่ง ตลอดจนการร่วมมือกันระหว่างครู อาจารย์ นักเรียน ผู้บริหาร และประชาชนในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องได้รับการปลูกฝังด้วย²¹

ในชุมชนมีแหล่งความรู้ต่าง ๆ มากมาย ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนในบทเรียนดัง ลอยด์ อัลเลน คูก และ เอ็ดเวิร์ด จี โอลเซน²² (Lloyd Allen Cook and Edward G Olsen) ได้กล่าวถึงชุมชนมีสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามากมาย ประกอบด้วย ธรรมชาติ ประชากร องค์กรและสถาบันต่าง ๆ ตลอดจนโครงสร้างและกระบวนการของสังคมและแนวโน้มแห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในชุมชน

ดังนั้น ครูอาจารย์สามารถนำเอาแหล่งชุมชนมาจัดเข้าไว้ในขั้นตอนของการเรียนการสอนให้เหมาะสมได้ทั้งนั้น

¹⁹ ชม ภูมิภาค, เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ประสานมิตรการพิมพ์, 2523), หน้า 9.

²⁰ กอ สวัสดิพานิช ดร., วิธีสอนสังคมศึกษาในชั้นประถม (พระนคร : โรงเรียนการช่างวุฒศึกษา, 2502), หน้า 2.

²¹ วณิช บรรจง, หลักการสอน (กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2516), หน้า 18.

²² Lloyd Allen Cook and Edward G. Olsen, Op. cit., p. 1077.

แหล่งชุมชนที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนนั้น ได้มีผู้แบ่งแยกออกเป็นประเภทต่าง ๆ เพื่อให้สะดวกและสามารถนำมาใช้ได้อย่างถูกต้อง ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ทั้งยังจะเป็นตัวช่วยส่งเสริมวิชาการต่าง ๆ ที่ผู้เรียนกำลังเรียนอยู่ได้ด้วย ถ้าได้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถจำแนกให้เห็นเด่นชัด ดังนี้ คือ

1. ประเภทของแหล่งชุมชน

จากที่ได้มีผู้แบ่งแยกแหล่งชุมชนออกเป็นประเภทต่าง ๆ ก็เพื่อจะทำให้ทราบว่าแหล่งชุมชนนั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง จะไปแสวงหาได้ที่ไหนดี เพราะทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในชุมชนเป็นแหล่งความรู้วิชาการได้หมด²³ ซึ่งประกอบด้วยประเภท บุคคล ประเภทเหตุการณ์ และความเป็นไปในท้องถิ่น และประเภทสถานที่และวัตถุ²⁴ นอกจากนี้แล้วยังรวมถึงแหล่งวิชาที่เป็นกิจกรรม เช่น การละเล่นพื้นเมือง พิธีหรือประเพณีต่าง ๆ ในชุมชน²⁵ แหล่งวิชาภายในโรงเรียน เช่น สิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ตาม ที่อยู่ภายในบริเวณโรงเรียน²⁶ ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ มีภูเขา ป่าไม้ หิน แร่ พืช สัตว์ ลม พระอาทิตย์ แสงแดด ผืน และดวงดาว ใช้ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ทรัพยากรสังคม ซึ่งหมายถึง สิ่งใด ๆ ที่สังคมสร้างขึ้นเพื่อความรู้ ความเข้าใจ ความสุข และความเพลิดเพลินใจ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่มียุทธศาสตร์ต่อการเรียนการสอนได้ทั้งนั้น เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น วัด สมาคมต่าง ๆ ห้องฟ้าจำลอง²⁷ รวมทั้งการเกษตร หุ่นจำลอง ข้าว ฟาร์มเลี้ยงไก่ บ่อเลี้ยงปลา สวนผลไม้ ไร่ยาสูบ ไร่ปลูกฝ้าย โทรคมนาคม ที่ทำการไปรษณีย์ โทรเลข องค์การโทรศัพท์ สถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ สถานศึกษา โรงเรียนประเภทต่าง ๆ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ สะพาน

²³ ลำพอง บุญช่วย, เรื่องเดิม, หน้า 202 - 210.

²⁴ สุมน อมรวิวัฒน์, เรื่องเดิม, หน้า 12 - 20.

²⁵ วาสนา ชาวหา, เรื่องเดิม, หน้า 138.

²⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 39 - 40.

²⁷ น้อมฤดี จงพยุหะ, เรื่องเดิม, หน้า 19.

ทางหลวง คลอง เขื่อน โรงไฟฟ้า โรงงานประปา โรงงานกำจัดของเสีย โรงงานรถยนต์ โรงงานเครื่องจักรกล โรงงานแก้ว โรงงานฟอกหนัง โรงงานสบู่ โรงงานเครื่องเรือน โรงงานไอศกรีม โรงงานน้ำอัดลม โรงงานสุราและเบียร์ โรงงานขนมปัง โรงงานอาหารกระป๋อง²⁸

นอกจากนี้แหล่งชุมชนยังประกอบไปด้วย สถาบันต่าง ๆ เช่น สถาบันวิทยาศาสตร์ ประยุกต์ซึ่งทำการวิจัยทุกสาขาวิชา ทั้งพวกเคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ วิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นแหล่งความรู้นอกเหนือไปจากที่มีอยู่ในโรงเรียน สถาบันวิจัยพัฒนาทางโภชนาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับด้านโภชนาการ การทำอาหารชนิดต่าง ๆ สถาบันโรคเมืองร้อนของมหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันโรคมะเร็ง สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ²⁹ โรงพยาบาลและสถานพยาบาลต่าง ๆ สำนักงานผดุงครรภ์ สถานีอนามัย แผนกสาธารณสุขเทศบาล³⁰ ตลอดจนกระทั่งทำเนียบรัฐบาล รัฐสภา เป็นต้น³¹

ในชุมชนยังประกอบไปด้วยแหล่งความรู้ทางจิตวิทยา อันได้แก่ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับความคิดจิตใจ เช่น สถาบันต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงการปฏิบัติหรือพิธีการ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันนั้น ๆ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อถือของชุมชน ความคิดเห็นที่เขียนไว้ บันทึกไว้ ซึ่งรวมทั้งวัสดุสิ่งตีพิมพ์ทั้งหมด และงานด้านศิลปะ เช่น งานเขียน สถาปัตยกรรม รวมทั้งงานทางด้านวรรณคดีบางอย่างที่อาจจะไม่มีการจดบันทึกไว้ แต่ท่องบ่นจดจำด้วยปากเปล่าต่าง ๆ มา เช่น นิทาน บทเพลง โคลง กลอน เป็นต้น³² ประเภทที่เป็นวัสดุในการอ่าน เช่น แบบเรียน สารานุกรม จุลสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ กฤตภาค

²⁸ สมพงษ์ สิริเจริญ, เรื่องเดิม, หน้า 22 - 26.

²⁹ ทวี หอมขง, เรื่องเดิม, หน้า 85 - 89.

³⁰ สุชาติ โสมประยูร, การสอนสุขศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า 27.

³¹ คำรง มัชฌมพันธ์, ตำราวิชาชุดครุฑมัธยมของครูสภา วิชาสังคมศึกษา (ตอน 4) วิธีสอนสังคมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครูสภา, 2512), หน้า 64.

³² ภิญโญ ตัณฑิตยคุปต์, เรื่องเดิม, หน้า 18.

และสิ่งอื่น ๆ และประเภทที่ได้ใช้วัสดุในการอ่าน เช่น ภาพยนตร์ รูปภาพ फिल्मสตริป เครื่องบันทึกเสียง แผนที่ ลูกโลก การไปทัศนศึกษา เป็นต้น³³

จากเอกสารต่าง ๆ ที่ยกมากล่าวข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง แหล่งความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนกับสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถจะนำความรู้ที่ได้จากชุมชนมา ประกอบการเรียนการสอนวิชาการต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะวิชาที่สำคัญวิชาหนึ่งคือ วิชา สังคมศึกษา แหล่งความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนหรือท้องถิ่นนี้เอง จะเป็นตัวช่วยทำให้บทเรียนมี คุณค่าขึ้น เป็นจริง เป็นจังมากขึ้น ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าใจลึกซึ้งมากขึ้น ดังที่เห็นอยู่ ในปัจจุบัน

2. วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน

เมื่อทราบว่า ในชุมชนนั้นมีแหล่งความรู้ประเภทต่าง ๆ มากมาย แต่จะทำอย่างไร จึงจะใช้สิ่ง เหล่านั้นมาเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้ นั้นย่อมต้องขึ้นอยู่กับวิธีการของ ผู้สอนเอง ซึ่งจะนำวิธีการต่าง ๆ มาช่วยให้การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ และ สิ่งสำคัญที่จะขาดเสียมิได้คือ วิธีการนำเอาแหล่งชุมชนมาประกอบการสอน

จะเห็นได้ว่า วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน มีอยู่ด้วยกัน 2 วิธี คือ การใช้ โดยตรงกับการใช้โดยอ้อม การใช้โดยตรงได้แก่ การที่อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ใช้เอง และ การใช้โดยอ้อมได้แก่ อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้แนะนำให้นักศึกษาไปใช้³⁴ วิธีการใช้แหล่งชุมชน จะให้ผลดีก็ต่อเมื่อผู้สอนได้นำเอาวิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม วิธีการ สอนที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันนี้ ได้แก่ วิธีการสอนแบบบรรยาย วิธีการสอนแบบ อภิปราย วิธีการสอนแบบสัมมนา วิธีการสอนแบบฝึกปฏิบัติ วิธีการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา และ วิธีการสอนแบบที่เน้นประสบการณ์ของผู้เรียน³⁵ การสอนตามสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่นิยม ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและอภิปราย เพราะสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลา และให้ความรู้ ได้มาก³⁶ ส่วนวิธีการสอนแบบที่จะช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้จากประสบการณ์จะเป็นวิธีที่สามารถ

³³ John Jarolimek, op. cit, p. 189.

³⁴ ทศพร เขาวนดี, เรื่องเดิม, หน้า 15.

³⁵ ไพฑูรย์ ลินลารัตน์, หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2524), หน้า 105 - 110.

³⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 55.

นำเอาแหล่งความรู้มาใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้มากที่สุดและช่วยให้เกิดประสบการณ์ทางการเรียนโดยตรงได้แก่ การศึกษานอกสถานที่ การสำรวจแหล่งชุมชน การตั้งค่ายพักแรม ประสบการณ์จากการฝึกงาน³⁷

นอกจากนี้ในด้านวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน ที่ผู้สอนควรจะต้องทำความเข้าใจไว้ คือ การสำรวจแหล่งชุมชนว่ามีแหล่งวิชามากน้อยเพียงไร ถ้าจะให้ดีควรทำเป็นบัญชีแหล่งวิชาชุมชนไว้และรักษาให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ตลอดจนเลือกแหล่งวิชาชุมชนที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงเวลาที่จะใช้ในการสอนด้วย และขณะเดียวกันก็ต้องพยายามใช้แหล่งวิชาหลาย ๆ แห่งในบทเรียนเดียว³⁸ จะเป็นการดียิ่งถ้าครู-อาจารย์ผู้สอนได้เตรียมวางโครงการในการศึกษาได้อภิปรายวัตถุประสงค์ของการศึกษา เสนอแนะให้รู้จักสังเกต ประเมินผลและติดตามผล ตลอดจนติดตามผลโดยการศึกษจากแหล่งชุมชนเหล่านั้น³⁹

การศึกษานอกสถานที่ นับ เป็นวิธีการใช้แหล่งชุมชนที่สำคัญวิธีหนึ่ง ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในสิ่งที่เป็นรูปธรรม ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ผู้เรียนในด้านความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่ม ตลอดจนทัศนคติที่พึงปรารถนาอีกด้วย แต่อย่างไรก็ดี การพาผู้เรียนไปศึกษานอกสถานที่จะบังเกิดผลก็ต่อเมื่อ อาจารย์ผู้สอนได้มีการวางแผนเป็นขั้นตอน ซึ่งได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนก่อนเดินทาง ขั้นตอนออกเดินทาง และขั้นตอนหลังเดินทาง⁴⁰ ในขั้นเตรียมการ อาจารย์ผู้สอนจะต้องดำเนินการเอง และมีหน้าที่ที่จะต้องกระทำคือ การปฏิบัติตามระเบียบของกรมการฝึกหัดครู ติดต่อสถานที่ที่จะไปศึกษาไว้ล่วงหน้า พิจารณาเวลาที่จะต้องใช้เวลาที่จะศึกษาสำรวจเส้นทางให้พร้อมก่อนออกเดินทาง รวมทั้งตกลงในระเบียบการต่าง ๆ กับผู้เรียนเพื่อความเรียบร้อยปลอดภัย⁴¹ พิจารณาพาหนะที่จะใช้ในการเดินทาง ให้มีสภาพมั่นคงแข็งแรง

³⁷ Edward G. Olsen, op.cit, p. 73.

³⁸ ลำพอง บุญช่วย, เรื่องเดิม, หน้า 205.

³⁹ Walter A. Wittich, op. cit, p. 240.

⁴⁰ สมหญิง กลิ่นศิริ, โสวัตศนศึกษาเบื้องต้น (กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2521), หน้า 48.

⁴¹ ชม ภูมิภาค, เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ประสารมิตรการพิมพ์, 2523), หน้า 63.

ปลอดภัย และพิจารณาดีนฟ้าอากาศ ฤดูกาล ว่า สมควรหรือไม่ เช่น ใกล้เคียงเวลาสอบไล่
ฤดูฝนตกชุก ฤดูน้ำหลาก หรือตรงกับเทศกาลต่าง ๆ ที่ทำให้การจราจรไม่สะดวก⁴²

ส่วน ในขั้นหลังการ เดินทางนั้นควรจะต้องมีการวัดผลและประเมินผล ได้แก่
เขียนรายงานส่ง มีการจัดอภิปราย มีการแสดงจากการศึกษานอกสถานที่ และการตอบคำถาม
ที่ครูเตรียมไว้⁴³ นอกจากนี้แล้วในการไปศึกษานอกสถานที่แต่ละครั้ง ผู้สอนควรจะต้องควบคุม
ดูแลไปด้วย มิใช่ปล่อยให้ผู้เรียนไปกันเอง ผู้สอนควรจะเลือกวิธีการใช้แหล่งชุมชนให้เหมาะสม
กับบทเรียน ตลอดจนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมด้วย⁴⁴ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า
การศึกษานอกสถานที่มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือ ผู้เรียนจะได้รู้จักสิ่งแวดล้อม ได้รับ
ประสบการณ์ ได้รับความบันเทิง ฝึกการทำงานเป็นหมู่คณะ ได้รับข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปใช้
ประโยชน์ในการศึกษาขั้นต่อไป และเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนอีกด้วย ข้อเสียคือ
เสียเวลาในการเตรียมการมาก ผู้เรียนอาจไม่ได้ความรู้เท่าที่ควรถ้าคิดแต่จะสนุกสนานอย่างเดียว
ถ้าครูผู้สอนมิได้วางแผนการเรียนการสอนที่รัดกุม และมีเป้าหมายตรงตามวัตถุประสงค์ของการ
เรียนรู้ในการศึกษานอกสถานที่แต่ละครั้ง ฉะนั้น สิ่งที่ผู้สอนควรระลึกรว้พิจารณาเวลาที่เสียไป
คุ้มค่ากับความรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับหรือไม่ กระทบกระเทือนกับการเรียนวิชาอื่น ๆ หรือไม่ เพียงไร

การ เชิญวิทยากรมาบรรยาย มีกล่าวไว้ในประมวลการสอนวิชาสังคมศึกษา ยกตัวอย่าง
วิชาปรัชญา 411 ศาสนาเปรียบเทียบ ได้กำหนดเกณฑ์การเชิญวิทยากรเอาไว้ว่า

ในบางโอกาสผู้สอนจะเชิญวิทยากรที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องเฉพาะ
มาให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียน เป็นครั้งคราว หรือในการนี้ที่ผู้เรียน
บางคนหรือบางกลุ่มได้ไปค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาอย่างละเอียด
ลึกซึ้ง ก็จะต้องให้เสนอเรื่องนั้นแก่ผู้ร่วมชั้นด้วย⁴⁵

⁴² กรมการฝึกหัดครู, คู่มือการสอนวิชาสังคมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
คชสิทธิ์, 2510), หน้า 13.

⁴³ สุรินทร์ สรสิริ และ ดำรง มัชฌมพันธ์, วิธีสอนสังคมศึกษา (กรุงเทพ
มหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2523), หน้า 29.

⁴⁴ กรมการฝึกหัดครู, ประมวลการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการ
ชั้นสูง (เอกสารโรเนียว, 2520).

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 62.

ข้อความในประมวลการสอนวิชาศาสนาเปรียบเทียบ (ปรัชญา 411) แสดงให้เห็นว่า การเชิญวิทยากรมาบรรยายประกอบ เป็นสิ่งจำเป็นและถือเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง เพราะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในรายละเอียดต่าง ๆ จากผู้รู้ในด้านนั้นโดยตรง นอกจากนี้ยังเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการที่จะต้องนำผู้เรียนออกไปยังชุมชนอีกด้วย

คุณค่าที่จะได้รับจากการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ผู้เรียนฟัง มีหลายประการ ดังจะเห็นได้จากการเชิญวิทยากรมาบรรยายในวิชาสังคมศึกษา ทั้งนี้เพราะ เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาครอบคลุมวิชาการต่าง ๆ มากมาย⁴⁶ ดังประมวลการสอนวิชามนุษย์และสิ่งแวดล้อม (ภูมิ 221) ได้ระบุการใช้วิทยากรไว้ดังนี้ "ผู้สอนอาจจะใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในเนื้อหาบางตอน มาช่วยให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสซักถามข้อข้องใจบางประการ"⁴⁷

จากข้อความดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การสอนวิชาสังคมศึกษามุ่งที่จะให้ผู้สอนและผู้เรียนได้รับประสบการณ์ทางการใช้แหล่งชุมชน คือ วิทยากร มาประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้เพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันยังแสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นของประมวลการสอนที่วางไว้ ผู้สอนสามารถเลือกกิจกรรมและวิธีการตามความเหมาะสมได้

การใช้วิทยากรมาประกอบการสอน ถือเป็นเรื่องสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะจะเป็นวิธีที่จะช่วยเสริมความรู้แก่ผู้เรียน ในสิ่งที่ผู้เรียนกำลังเรียนอยู่⁴⁸ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม มีปัจจัยหลายอย่างที่จะช่วยให้บังเกิดผลต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

3. ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน

เป็นที่ทราบมาแล้วว่า การใช้แหล่งชุมชนนั้นมีวิธีการหลายอย่าง ทั้งนี้ต้องแล้วแต่ความเหมาะสมกับบทเรียนและตัวผู้เรียนเป็นหลัก จากการใช้แหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา อ้างในคู่มือการสอนวิชาภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย (ภูมิ 231) ซึ่งมีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับ

⁴⁶ เฉลียว กาลเวก, การสอนสังคมศึกษา, (อัสสัมชัญ), 2520, หน้า 103.

⁴⁷ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ประมวลการสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ภูมิ 221, 2521, (โรเนียว), หน้า 45 - 48.

⁴⁸ วิจิตร ลินลิริ ดร., ตัวอย่างเรื่อง นวัตกรรม การสอน การวัดผล และอุปกรณ์การสอนวิชาสังคมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ทิวการพิมพ์, 517), หน้า 20.

สภาพภูมิศาสตร์ของทวีปเอเชีย ทรัพยากร อาชีพ ประชากร การคมนาคม ภูมิภาคต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย และเอเชียตะวันออก จนกระทั่งถึงราชอาณาจักรไทย ได้ระบุช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนเอาไว้ว่า

วิชานี้จำเป็นที่ผู้สอนต้องใช้แหล่งวิชาในชุมชนมาประกอบการสอนบางตอน เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น อาทิเช่น การออกไปศึกษานอกสถานที่ การไปเยี่ยมชมนิทรรศการต่าง ๆ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สิ่งจำลองต่าง ๆ สำหรับช่วงเวลาที่ใช้นั้นเปิดโอกาสให้ผู้สอนกำหนดเองตามความเหมาะสมกับเวลาและชั้นเรียน และเสนอแนะเอาไว้ว่า อาจจะใช้เวลาในชั่วโมงเรียน ในตอนพักหรือหลังเลิกเรียน เพื่อให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าต่อไปในช่วงเวลาอื่น ๆ ⁴⁹

ข้อความในคู่มือการสอนวิชาภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย (ภูมิ 231) แสดงให้เห็นถึงการใช้ช่วงเวลาของการประกอบกิจกรรมการใช้แหล่งชุมชนในชั่วโมงเรียน เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน ขณะเดียวกันยังแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่อาจารย์ผู้สอนที่จะเลือกเวลาในการใช้ด้วย

ในประมวลการสอนวิชาภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ (ภูมิ 121) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบของเศรษฐกิจต่าง ๆ เศรษฐกิจการค้าเลี้ยงชีพแบบดั้งเดิม และแบบอุตสาหกรรม ฯลฯ ได้แสดงให้เห็นถึงการใช้แหล่งชุมชนในช่วงวันหยุดราชการ วันเสาร์-อาทิตย์ และเมื่อมีโอกาสพิเศษสำหรับการจัดกิจกรรมในชุมชน เพื่อเพิ่มเติมความรู้รอบตัวแก่ผู้เรียน ย่อมขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้สอนและความร่วมมือจากผู้เรียนด้วย ⁵⁰

4. กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน

การสอนจะสนุกสนานและเร้าความสนใจของผู้เรียน ย่อมต้องมาจากการที่ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างสนุกสนาน และแฝงไว้ด้วยเนื้อหาสาระ ⁵¹

⁴⁹ กรมการฝึกหัดครู, คู่มือการสอนวิชาภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญทิพย์, 2520) หน้า 29 - 32.

⁵⁰ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ประมวลการสอนวิชาภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ (เอกสารโรเนียว), หน้า 15 - 18.

⁵¹ จีรพันธ์ พูลพัฒน์, เอกสารประกอบการสอน ประมวลการเรียนและหลักการสอน (กรุงเทพมหานคร : ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523), หน้า 42 - 43.

เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้สอนจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และสนุกสนานไปกับบทเรียนนั้น ๆ ด้วย มิใช่ผู้สอนจัดกิจกรรม แต่นักเรียนไม่สนใจเกิดความเบื่อหน่าย หรือจัดกิจกรรมซ้ำซากจำเจ ก็จะทำให้บทเรียนไม่สนุกสนาน เพราะฉะนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ด้วยเหตุนี้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องอาศัยสื่อการสอนต่าง ๆ เข้ามาช่วย ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ รู้จักเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับตัวผู้เรียน และบทเรียน และเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ด้วย ดังประมวลการสอนวิชาการศึกษา เอกสารและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (ประวัติ 311) ได้ระบุเอาไว้ว่า

ผู้สอนควรจะ แนะนำและหรือจัดเตรียมหนังสือและ เอกสารประกอบการสอนต่าง ๆ เพื่อประกอบการบรรยาย และอภิปรายในชั้นเรียนซึ่งผู้เรียนจะต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องอ่านเอกสารเหล่านั้น เพื่อจะได้เข้าใจการบรรยาย ได้ดีขึ้น และร่วมอภิปรายในชั้นเรียนได้ดีขึ้น นอกจากนั้นผู้สอนควรมอบหมายให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่กำลังเรียนจากแหล่งชุมชนต่าง ๆ ภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งการนำพาผู้เรียนไปศึกษานอกสถานที่เป็นครั้งคราว⁵²

จากข้อความในประมวลการสอนวิชาการศึกษา เอกสารและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (ประวัติ 311) แสดงให้เห็นว่า ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมคือ การมอบหมายให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้อื่น ๆ ในชุมชน การไปศึกษานอกสถานที่ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีนิสัยรักในการค้นคว้าเพิ่มเติม การจัดอภิปรายอาจนำมาใช้ได้ทั้งก่อนและหลังการใช้แหล่งชุมชน ซึ่งถ้าจัดก่อนจะได้พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นอย่างไรและภายหลังได้ใช้แหล่งชุมชนแล้วมีความคิดเห็นแตกต่างไปอย่างไร เป็นการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเอง แต่อาจารย์บางท่านมีความเห็นว่าการจัดเช่นนี้ทำให้เสียเวลามาก จะจัดอภิปรายเฉพาะหลังการใช้แหล่งชุมชนก็ได้ เหมือนกัน ส่วนการจัดจะจัดเป็นกลุ่มย่อย ๆ หรืออย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับวิธีการจัดและความเหมาะสม

⁵²วิทยาลัยครูจันทระเกษม, เอกสารประมวลการสอนวิชาการศึกษา เอกสารและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (เอกสารโรเนียว), 2522, หน้า 15 - 17.

ก่อนที่จะให้กิจกรรมนั้น สิ่งสำคัญที่ผู้สอนควรคำนึงถึงเป็นอันดับแรก คือ ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนได้รู้รายละเอียดเบื้องต้นของเรื่องที่จะศึกษาอย่างคร่าว ๆ โดยอาจจะทำเป็นโครงการหรือขยายของเรื่องที่จะเรียนใน 1 ภาคการศึกษา รวมทั้งหนังสือที่จะใช้อ่านเพิ่มเติมให้ผู้เรียนแต่ละคน⁵³ ดังหนังสือแบบเรียนวิชาสังคมศึกษา (ภูมิ 141 แผนที่และการแปลความหมายจากแผนที่และภาพถ่ายทางอากาศ) ได้ระบุในตอนท้ายบทว่า

ผู้เรียนสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งวิชาในชุมชน อาทิเช่น ห้องสมุดต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อนำผลมาอภิปรายให้กลุ่มฟังในชั้นเรียน หรือไม่เช่นนั้น ผู้สอนอาจจะหาภาพยนตร์ สไลด์ ภาพถ่าย ฟิล์มสตริป มาฉายให้ผู้เรียนดูเพื่อประกอบกิจกรรมการสอน และสร้างความสนใจของผู้เรียนได้เช่นกัน⁵⁴

จากหนังสือแบบเรียนวิชาแผนที่และการแปลความหมายจากแผนที่และภาพถ่ายทางอากาศ (ภูมิ 141) ดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติ ถ้าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ก็จะทำให้การเรียนการสอนวิชานั้น ๆ ได้ผล ขณะเดียวกันยังแสดงให้เห็นถึงการใช้กิจกรรมการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด ตลอดจนผู้สอนเป็นผู้หาภาพยนตร์ สไลด์ และอื่น ๆ มาให้ผู้เรียนดู เพื่อเป็นการสร้างความสนใจอีกด้วย ซึ่งแสดงถึงความยืดหยุ่นของแบบเรียนที่เปิดโอกาสให้อาจารย์ผู้สอนมีอิสระในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก

นอกจากนี้ในหนังสือวิชาประวัติศาสตร์เอเชียอาคเนย์ (ประวัติ 121) ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการกำเนิดอารยธรรมในเอเชียอาคเนย์ การขยายอารยธรรมอินเดียมาสู่เอเชียอาคเนย์ การต่อสู้เพื่อเอกราชในอินโดนีเซีย ฯลฯ ได้ระบุกิจกรรมท้ายบทว่า "ควรจะให้ผู้เรียน ดูภาพยนตร์ สไลด์ หรือเอกสารประกอบ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียอาคเนย์ รวมทั้งให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมจัดกลุ่มอภิปราย"⁵⁵

⁵³ กาญจนา เกียรติประวัติ, วิธีการสอนทั่วไปและทักษะการสอน (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2524), หน้า 15.

⁵⁴ บัญชา อุเจริญไพบูลย์, แผนที่และการแปลความหมายจากแผนที่และภาพถ่ายทางอากาศ ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก, 2521.

⁵⁵ เฉลิม คำผาย, ประวัติศาสตร์เอเชียอาคเนย์ (กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิต, 2521), หน้า , 106.

ข้อความในหนังสือแบบเรียนดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการให้กิจกรรมของผู้สอน ซึ่งได้แก่ การให้ดูภาพยนตร์ สไลด์ และเอกสารประกอบ เป็นกิจกรรมการสอน รวมทั้งการจัดกลุ่มอภิปราย ซึ่งปัจจุบันก็กำลังใช้กันอย่างแพร่หลายในสถาบันอุดมศึกษา

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าผู้สอนจะยอมรับว่า แหล่งความรู้ในชุมชนนั้นมีประโยชน์ และมีความสำคัญกับการเรียนการสอนในปัจจุบันนี้ขนาดไหนก็ตาม ผู้สอนจะนำความรู้จากแหล่งชุมชนเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งโดยตรงและโดยอ้อมก็ตาม ผู้สอนควรจะระลึกไว้เสมอว่า แหล่งความรู้ชุมชนเป็นเพียงสื่อกลางที่จะช่วยให้การสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์เท่านั้น แต่การจะบรรลุผลแค่ไหนขึ้นอยู่กับการใช้เป็นสำคัญ ผู้สอนทุกคนย่อมต้องการให้การสอนของตนมีประสิทธิภาพสูง ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนมีทักษะในด้านต่าง ๆ ที่เห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็น รวมทั้งให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา แต่ความมุ่งหวังดังกล่าวจะยังเกิดผลขึ้นเองโดยธรรมชาติไม่ได้ผู้สอนจะต้องจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนให้เหมาะสมที่สุด ทั้งทางตรงและทางอ้อม ต้องสามารถแยกแยะบทเรียนนั้น ๆ ออกเป็นเรื่องเป็นตอน พิจารณาดูว่าจะสอนโดยวิธีใดจึงจะเหมาะสมและจะใช้แหล่งชุมชนอะไรได้บ้าง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น เมื่อทราบว่าจะไรแหล่งความรู้ชุมชนใดแล้ว ผู้สอนควรจะพิจารณาต่อไปอีกว่า สิ่ง que เลือกมานั้นเหมาะสมกับวัยและความต้องการของผู้เรียนหรือไม่ เพียงใด เพราะตามหลักจิตวิทยากล่าวไว้ว่าผู้เรียนจะเรียนได้ดีขึ้น ถ้าผู้เรียนมีความสนใจในสิ่งที่ตนกำลังเรียนอยู่⁵⁶ ฉะนั้น กิจกรรมและแหล่งความรู้ชุมชนที่ผู้สอนเลือกมาจะต้องสนองความต้องการ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนด้วย การเลือกจึงสำคัญที่สุด มีฉะนั้นแล้วแทนที่จะเป็นประโยชน์กลับจะกลายเป็นโทษ และเป็นเครื่องทำลายเวลาอันมีค่าของผู้เรียนอีกด้วย ผู้วิจัยมีความเชื่อเป็นอย่างยิ่งว่า ผลของการวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำเอาแหล่งชุมชนมาประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับปริญญาตรี

⁵⁶ สุโท เจริญสุข, คู่มือจิตวิทยาการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์ การพิมพ์, 2522), หน้า 95.

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ

1. สถานภาพของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง คิดคำตอบเป็นร้อยละแสดงไว้ในตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 สถานภาพของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับปริญญาตรี จำแนกตามภาควิชาที่สังกัด

ภาควิชา	จำนวน	ร้อยละ
สังคมวิทยา	20	22.22
ประวัติศาสตร์	18	20.00
ภูมิศาสตร์	19	21.11
ปรัชญาและศาสนา	16	17.78
เศรษฐศาสตร์และการเมือง	17	18.89
รวม	90	100

จากตารางที่ 3 พบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ทั้ง 5 ภาควิชา มีจำนวน 90 คน อาจารย์จากภาควิชาสังคมวิทยามีจำนวนมากที่สุดคือ 20 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 รองลงไปคือ อาจารย์จากภาควิชาภูมิศาสตร์มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 21.11 อาจารย์จากภาควิชาประวัติศาสตร์มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 อาจารย์จากภาควิชาเศรษฐศาสตร์และการเมืองมีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 18.89 และอาจารย์จากภาควิชาที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อาจารย์จากภาควิชาปรัชญาและศาสนามีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 17.78

ตารางที่ 4 สถานภาพของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง

สถานภาพ ของอาจารย์ผู้สอน วิชาสังคมศึกษา	ภาควิชา สังคมวิทยา		ภาควิชา ประวัติศาสตร์		ภาควิชา ภูมิศาสตร์		ภาควิชา ปรัชญาและ ศาสนา		ภาควิชา เศรษฐศาสตร์ และการเมือง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ												
ชาย	5	25.00	8	44.44	7	36.84	5	31.25	9	52.94	34	37.78
หญิง	15	75.00	10	55.56	12	63.16	11	68.75	8	47.06	56	62.22
อายุ												
21-30 ปี	6	30.00	5	27.78	3	15.79	2	12.50	8	35.29	22	24.44
31-40 ปี	9	45.00	7	38.89	10	52.63	7	43.75	8	47.06	41	45.56
41-50 ปี	3	15.00	4	22.22	4	21.05	3	18.75	2	11.77	16	17.78
51-60 ปี	2	10.00	2	11.11	2	10.53	4	25.00	1	5.88	11	12.22
จำนวนปีที่สอน												
1-5 ปี	3	15.00	3	16.67	4	21.06	4	25.00	3	17.65	17	18.89
6-10 ปี	6	30.00	7	38.89	9	47.37	6	37.50	8	47.06	36	40.00
11-15 ปี	8	40.00	5	27.78	3	15.79	3	18.79	5	29.41	24	26.67
16-20 ปี	1	5.00	2	11.11	1	5.26	2	12.50	1	5.88	7	7.78
21-25 ปี	2	10.00	1	5.56	1	5.26	1	6.25	1	5.88	6	6.66
มากกว่า 25ปี	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
วุฒิทางการศึกษา												
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ปริญญาตรี	8	40.00	9	50.00	8	42.11	7	43.75	7	41.18	39	43.33
สูงกว่าปริญญาตรี	12	60.00	9	50.00	11	57.89	9	56.25	10	58.82	51	56.67

จากตารางที่ 4 พบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ทั้งหมด จำนวน 90 คน เป็นหญิงมากกว่าชาย คือ เป็นหญิง 56 คน คิดเป็น ร้อยละ 62.22 ชาย 34 คน คิดเป็น ร้อยละ 37.78 อายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ 41 คน คิดเป็น ร้อยละ 45.56 รองลงไปคืออายุระหว่าง 21 - 30 ปี มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 24.44 อายุระหว่าง 41-50 ปี มี 16 คน คิดเป็นร้อยละ 17.78 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อายุระหว่าง 51 - 60 ปี มี 11 คน คิดเป็นร้อยละ 12.22 สอนมาแล้วระหว่าง 6 - 10 ปี มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 คน สอนมาแล้วระหว่าง 1 - 5 ปี มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 18.89 คน สอนมาแล้วระหว่าง 16 - 20 ปี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7.78 คน สอนมาแล้วระหว่าง 21 - 25 ปี มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.66 ส่วนสอนมาแล้วมากกว่า 25 ปีไม่มี วุฒิสุงกว่าปริญญาตรีมีจำนวนมากที่สุด คือ มี 51 คน คิดเป็น ร้อยละ 56.67 รองลงไปคือ วุฒิปริญญาตรีคือมี 39 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 เมื่อจำแนกตามภาควิชาปรากฏว่า

อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยา ส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชายคือเป็นหญิงร้อยละ 75 (15 คน) เป็นชายร้อยละ 25 (5 คน) จากจำนวนทั้งหมด 20 คน อายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงไปอายุระหว่าง 21 - 30 ปี มี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคืออายุระหว่าง 51 - 60 ปี คือ มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 สอนมาแล้วระหว่าง 11 - 15 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ มี 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงไปตามลำดับคือ สอนมาแล้วระหว่าง 6 - 10 ปี มี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 สอนมาแล้วระหว่าง 1 - 5 ปี มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 สอนมาแล้วระหว่าง 21 - 25 ปี มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 สอนมาแล้วระหว่าง 16 - 20 ปี มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ส่วนที่สอนมาแล้วมากกว่า 25 ปีไม่มี วุฒิสุงกว่าปริญญาตรีมีมากที่สุดคือ มี 12 คน คิดเป็น ร้อยละ 60 รองลงไป คือ วุฒิปริญญาตรี คือมี 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ส่วนวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่มี

อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย คือ เป็นหญิงร้อยละ 55.56 (10 คน) เป็นชายร้อยละ 44.44 คน (8 คน) จากจำนวนทั้งหมด 18 คน อายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีมากที่สุด คือ มี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 38.89 รองลงไปอายุระหว่าง 21 - 30 ปี มี 5 คน คิดเป็น ร้อยละ 27.78 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี มี 4 คน คิดเป็น ร้อยละ 22.22 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อายุระหว่าง 51 - 60 ปี คือ มี 2 คน คิดเป็น

ร้อยละ 11.11 สอนมาแล้วระหว่าง 6 - 10 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ มี 7 คน คิดเป็น ร้อยละ 38.89 รองลงไปตามลำดับคือ สอนมาแล้วระหว่าง 11 - 15 ปี มี 5 คน คิดเป็นร้อยละ 27.79 สอนมาแล้วระหว่าง 1 - 5 ปี มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 สอนมาแล้วระหว่าง 21-25 ปี มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.56 ส่วนสอนมาแล้วมากกว่า 25 ปี ไม่มี วุฒิต่างการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรีมีเท่ากัน คือ วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มี 9 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และวุฒิปริญญาตรีมี 9 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนวุฒิต่ำกว่า ปริญญาตรีไม่มี

อาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย คือ เป็นหญิงร้อยละ 63.16 (12 คน) เป็นชายร้อยละ 36.84 (7 คน) จากจำนวนทั้งหมด 19 คน อายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีมากที่สุดคือ มี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 52.63 รองลงไปอายุระหว่าง 41-50 ปี มี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 21.05 อายุระหว่าง 21 - 30 ปี มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.79 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อายุระหว่าง 51-60 ปี คือมี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.53 สอนมาแล้วระหว่าง 6 - 10 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ มี 9 คน คิดเป็นร้อยละ 47.32 รองลงไปตามลำดับคือ สอนมาแล้วระหว่าง 1 - 5 ปี มี 4 คน คิดเป็น ร้อยละ 21.65 สอนมาแล้วระหว่าง 11 - 15 ปี มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.79 สอนมาแล้วระหว่าง 10-20 ปี มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.53 สอนมาแล้วระหว่าง 21 - 25 ปี มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.26 ส่วนที่สอนมาแล้วมากกว่า 25 ปีไม่มี วุฒิต่างการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีมากที่สุดคือ มี 11 คน คิดเป็นร้อยละ 57.89 รองลงไปคือวุฒิปริญญาตรี คือ มี 8 คน คิดเป็นร้อยละ 42.11 ส่วนวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่มี

อาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนา ส่วนใหญ่เป็นชายมากกว่าหญิง คือ เป็นชาย ร้อยละ 68.76(11 คน) เป็นหญิงร้อยละ 31.25 (5 คน) จากจำนวนทั้งหมด 16 คน อายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีมากที่สุด คือ มี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงไปอายุ ระหว่าง 51 - 60 ปี มี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อายุระหว่าง 21 - 30 ปี มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 สอนมาแล้วระหว่าง 6 - 10 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ มี 6 คน คิดเป็น ร้อยละ 37.50 รองลงไปตามลำดับ คือ สอนมาแล้วระหว่าง 1 - 5 ปี มี 4 คน คิดเป็น ร้อยละ 25 สอนมาแล้วระหว่าง 11- 15 ปี มี 3 คนคิดเป็นร้อยละ 18.75 สอนมาแล้ว ระหว่าง 16 - 20 ปี มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 สอนมาแล้วระหว่าง 21 - 25 ปี

มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 ส่วนที่สอนมาแล้วมากกว่า 25 ปี ไม่มี วุฒิทางการศึกษา
สูงกว่าปริญญาตรีมีมากที่สุด คือมี 9 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงไปคือ วุฒิปริญญาตรี
คือ มี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 ส่วนวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่มี

อาจารย์ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และการเมือง ส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย คือ
เป็นหญิง ร้อยละ 52.94 (9 คน) เป็นชายร้อยละ 47.06 คน (8 คน) จากจำนวน
ทั้งหมด 17 คน อายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีมากที่สุด คือ มี 8 คน คิดเป็นร้อยละ 47.06
รองลงไปอายุระหว่าง 21 - 30 ปี มี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 35.29 อายุระหว่าง 41-50 ปี
มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.77 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อายุระหว่าง 51 - 60 ปี
มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 สอนมาแล้วระหว่าง 6 - 10 ปี มีมากที่สุด คือ มี 8 คน
คิดเป็นร้อยละ 47.06 รองลงไปตามลำดับคือ สอนมาแล้วระหว่าง 11 - 15 ปี มี 5 คน
คิดเป็นร้อยละ 29.41 สอนมาแล้วระหว่าง 1 - 5 ปี มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65
สอนมาแล้วระหว่าง 16 - 20 ปี มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 และสอนมาแล้วระหว่าง
21-25 ปี มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 ส่วนที่สอนมาแล้วมากกว่า 25 ปี ไม่มี วุฒิ
ทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีมากที่สุดคือ มี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 58.82 รองลงไป
วุฒิปริญญาตรีคือมี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 41.18 ส่วนวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่มี

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. สถานภาพของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู
กลุ่มภาคเหนือ คิดค่าตอบแทนเป็นร้อยละ แสดงไว้ในตารางที่ 5 และ 6

ตารางที่ 5 สถานภาพของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับปริญญาตรี จำแนกตามภาควิชา
ที่สังกัด

ภาควิชา	จำนวน	ร้อยละ
สังคมวิทยา	25	22.52
ประวัติศาสตร์	22	19.82
ภูมิศาสตร์	23	20.72
ปรัชญาและศาสนา	20	18.02
เศรษฐศาสตร์และการเมือง	21	18.92
รวม	111	100

จากตารางที่ 5 พบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ทั้ง 5 ภาควิชา
มีจำนวน 111 คน อาจารย์จากภาควิชาสังคมวิทยามีจำนวนมากที่สุด คือ 25 คน คิดเป็นร้อยละ
22.52 รองลงไปคือ อาจารย์จากภาควิชาภูมิศาสตร์มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 20.72
อาจารย์จากภาควิชาประวัติศาสตร์มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 19.82 อาจารย์จาก
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และการเมือง มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 18.92 และอาจารย์จาก
ภาควิชาที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อาจารย์จากภาควิชาปรัชญาและศาสนามีจำนวน 20 คน คิดเป็น
ร้อยละ 18.02

ตารางที่ 6 สถานภาพของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคเหนือ

สถานภาพ ของอาจารย์ผู้สอน วิชาสังคมศึกษา	ภาควิชา สังคมวิทยา		ภาควิชา ประวัติศาสตร์		ภาควิชา ภูมิศาสตร์		ภาควิชา ปรัชญาและ ศาสนา		ภาควิชา เศรษฐศาสตร์ และการเมือง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ												
ชาย	8	36.00	8	36.36	8	26.09	15	7.50	10	47.62	48	43.24
หญิง	16	64.00	14	63.64	17	73.91	5	25.00	11	52.38	63	56.76
อายุ												
21-30 ปี	9	36.00	6	27.27	7	30.43	6	30.00	7	33.33	35	31.53
31-40 ปี	11	44.00	8	36.36	10	43.48	7	35.00	9	42.86	45	40.54
41-50 ปี	3	12.00	5	22.73	4	17.39	3	15.00	4	19.05	19	17.12
51-60 ปี	2	8.00	3	13.64	2	8.70	4	20.00	1	4.76	12	10.81
จำนวนปีที่สอน												
1-5 ปี	6	25.00	5	22.73	7	30.43	3	15.00	8	38.09	29	26.13
1-10 ปี	11	44.00	7	31.82	9	39.13	6	30.00	9	42.86	42	37.84
11-15 ปี	5	20.00	4	18.18	5	21.74	5	25.00	3	14.29	22	19.82
16-20 ปี	2	8.00	3	13.64	1	4.35	3	15.00	1	4.76	10	9.01
21-25 ปี	1	4.00	2	9.09	1	4.35	2	10.00	0	0.00	6	5.40
มากกว่า 25 ปี	0	0.00	0	4.54	0	0.00	0	5.00	0	0.00	2	1.80
วุฒิทางการศึกษา												
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ปริญญาตรี	11	44.00	10	45.45	9	39.13	19	45.00	6	28.57	45	40.54
สูงกว่าปริญญาตรี	14	56.00	12	54.55	14	60.87	11	55.00	15	71.43	66	59.46

จากตารางที่ 6 พบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาทั้งหมดจำนวน 111 คน ส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย คือเป็นหญิง 63 คน คิดเป็นร้อยละ 56.76 เป็นชาย 48 คน คิดเป็นร้อยละ 43.24 อายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 45 คน คิดเป็นร้อยละ 40.45 รองลงไปคือ อายุระหว่าง 21 - 30 ปี มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 31.53 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 17.12 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อายุระหว่าง 51 - 60 ปี มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 10.81 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 6 - 10 ปี มีมากที่สุด คือ 42 คน คิดเป็นร้อยละ 37.84 รองลงไปตามลำดับ คือ เคยสอนมาแล้วระหว่าง 1 - 5 ปี มี 29 คน คิดเป็นร้อยละ 26.13 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 11 - 15 ปี มี 22 คน คิดเป็นร้อยละ 19.82 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 16 - 20 ปี มี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.10 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 21 - 25 ปี มี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ เคยสอนมาแล้วมากกว่า 25 ปี มี 2 คน คิดเป็น ร้อยละ 1.80 วุฒิต่างการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีมากที่สุด คือ มี 15 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงไปวุฒิปริญญาตรี มี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ส่วนวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่มี เมื่อจำแนกตามภาควิชา ปรากฏว่า

อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยา ส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย คือ เป็นหญิงร้อยละ 64 (16 คน) เป็นชายร้อยละ 36 (9 คน) จากจำนวนทั้งหมด 25 คน อายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ 11 คน คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงไปคืออายุระหว่าง 21 - 30 ปี มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 36 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อายุระหว่าง 51 - 60 ปี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 6 - 10 ปี มีมากที่สุด คือ 11 คน คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงไปตามลำดับคือเคยสอนมาแล้วระหว่าง 1 - 5 ปี มี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 25 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 11 - 15 ปี มี 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 16 - 20 ปี มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ เคยสอนมาแล้วระหว่าง 21 - 25 ปี มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4 ส่วนเคยสอนมาแล้วมากกว่า 25 ปี ไม่มี วุฒิต่างการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีมากที่สุด คือมี 14 คน คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงไปวุฒิปริญญาตรี คือมี 11 คน คิดเป็นร้อยละ 44 ส่วนวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่มี

อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย คือ เป็นหญิงร้อยละ 63.64 (14 คน) เป็นชายร้อยละ 36.36 (8 คน) จากจำนวนทั้งหมด 22 คน อายุระหว่าง 31-40 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือมี 8 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36 รองลงไปอายุระหว่าง 21-30 ปี คือมี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 อายุระหว่าง 41-50 ปี มี 3 คน คิดเป็น

ร้อยละ 12 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อายุระหว่าง 51 - 60 ปี คือ มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.64 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 6 - 10 ปี มีมากที่สุด คือ มี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 31.82 รองลงไปตามลำดับคือ เคยสอนมาแล้วระหว่าง 1 - 5 ปี มี 5 คน คิดเป็นร้อยละ 22.73 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 11-15 ปี มี 4 คน คิดเป็น ร้อยละ 18.18 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 16 - 20 ปี มี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.64 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 21 - 25 ปี มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ เคยสอนมาแล้วมากกว่า 25 ปี มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.54 วุฒิทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีมากที่สุดคือ มี 12 คน คิดเป็นร้อยละ 54.55 รองลงไปวุฒิปริญญาตรี มี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 ส่วนวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่มี

อาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย คือ เป็นหญิงร้อยละ 73.91 (17 คน) เป็นชายร้อยละ 26.09 (6 คน) จากจำนวนทั้งหมด 23 คน อายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีมากที่สุด คือ มี 10 คน คิดเป็นร้อยละ 43.48 รองลงไปอายุระหว่าง 21 - 30 ปี มี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 30.43 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี มี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 17.39 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อายุระหว่าง 51 - 60 ปี คือ มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 6 - 10 ปี มีมากที่สุดคือ มี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 31.82 รองลงไปตามลำดับคือ เคยสอนมาแล้วระหว่าง 1 - 5 ปี มี 5 คน คิดเป็นร้อยละ 22.73 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 11 - 15 ปี มี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 16 - 20 ปี มี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.64 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 21 - 25 ปี มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ เคยสอนมาแล้วมากกว่า 25 ปี คือ มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.54 วุฒิทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีมากที่สุดคือ มี 14 คน คิดเป็นร้อยละ 60.87 รองลงไปวุฒิปริญญาตรีมี 9 คน คิดเป็นร้อยละ 39.13 ส่วนวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่มี

อาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนา ส่วนใหญ่เป็นชายมากกว่าหญิง คือ เป็นชายร้อยละ 75 (15 คน) เป็นหญิงร้อยละ 25 (5 คน) จากจำนวนทั้งหมด 20 คน อายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ มี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงไปอายุระหว่าง 21 - 30 ปี มี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 อายุระหว่าง 51 - 60 ปี มี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อายุระหว่าง 41 - 50 ปี มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 6 - 10 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ มี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงไปตามลำดับ คือ

เคยสอนมาแล้วระหว่าง 11 - 15 ปี มี 5 คน คิดเป็น ร้อยละ 25 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 1 - 5 ปี และ ระหว่าง 10 - 20 ปี มีเท่ากัน คือ เคยสอนมาแล้วระหว่าง 1 - 5 ปี มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และเคยสอนมาแล้วระหว่าง 10 - 20 ปี มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 เท่ากัน เคยสอนมาแล้วระหว่าง 21 - 25 ปี มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ เคยสอนมาแล้วมากกว่า 25 ปี มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 วุฒิต่าง การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีมากที่สุด คือ มี 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงไปคือ วุฒิ ปริญญาตรี มี 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45 ส่วนวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่มี

อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง ส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย คือ เป็นหญิงร้อยละ 52.38 (11 คน) เป็นชายร้อยละ 47.62 (10 คน) จากจำนวนทั้งหมด 21 คน อายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีมากที่สุดคือ มี 9 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงไป อายุระหว่าง 21 - 30 ปี มี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี มี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อายุระหว่าง 51 - 60 ปี มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 6 - 10 ปี มีมากที่สุด คือ มี 9 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงไปตามลำดับคือ เคยสอนมาแล้วระหว่าง 1 - 5 ปี มี 8 คน คิดเป็นร้อยละ 38.09 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 11 - 15 ปี มี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 14.39 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 16 - 20 ปี มี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 เคยสอนมาแล้วระหว่าง 21 - 25 ปี และมากกว่า 25 ปี ขึ้นไปไม่มี วุฒิต่าง การศึกษา สูงกว่าปริญญาตรีมีมากที่สุด คือมี 15 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงไปวุฒิปริญญาตรี มี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ส่วนวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่มี

สรุป สถานภาพของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ พบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอนจาก 5 ภาควิชา คือ อาจารย์จากภาควิชาสังคมวิทยา อาจารย์จากภาควิชาประวัติศาสตร์ อาจารย์จากภาควิชาภูมิศาสตร์ อาจารย์จากภาควิชาปรัชญาและศาสนา และอาจารย์จากภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย (ยกเว้นอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนา) อายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีมากที่สุด รองลงไปอายุระหว่าง 21 - 30 ปี และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อายุระหว่าง 51 - 60 ปี เคยสอนมาแล้วระหว่าง 6 - 10 ปี มีมากที่สุด รองลงไประหว่าง 1 - 5 ปี (วิทยาลัยครู

กลุ่มนครหลวง) และระหว่าง 11 - 15 ปี (วิทยาลัยครูกลุ่มภาคเหนือ) และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ เคยสอนมาแล้วมากกว่า 25 ปี วุฒิทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีมากที่สุด รองลงไป คือ วุฒิปริญญาตรี ส่วนวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่มี



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาภายใน
ภาควิชาสังคมวิทยา ภาควิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาภูมิศาสตร์ ภาควิชาปรัชญาและศาสนา
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และการเมือง ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ
เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอน ระดับปริญญาตรีในเรื่องต่อไปนี้

1. ประเภทของแหล่งชุมชน
2. วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน
3. ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน
4. กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนที่ควรนำมาใช้ประกอบการ
การสอนวิชาสังคมศึกษาภายในภาควิชาสังคมวิทยา

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชาสังคม วิทยาในวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชาสังคม วิทยาในวิทยาลัยครู กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. ห้องสมุด				
1.1 ห้องสมุดวิทยาลัยครู	3.87	0.74	3.74	0.77	0.65
1.2 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยอื่น ๆ	3.59	0.79	3.56	0.80	0.14
1.3 ห้องสมุดประชาชน	3.46	0.82	3.32	0.83	0.69
1.4 ห้องสมุดธนาคาร	2.99	0.88	2.68	0.94	2.15*
1.5 ห้องสมุดทั่วไป	2.84	0.90	2.72	0.90	0.61
2. โบราณสถาน และ โบราณวัตถุ					
2.1 ร้าง	1.88	1.17	1.53	1.21	0.15
2.2 วัด	2.86	0.89	8.25	0.97	2.66*
2.3 เมือง	2.56	0.98	2.98	0.94	2.14*
2.4 สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์	3.55	0.85	3.59	0.85	0.75
2.5 ปูนียสถาน	3.47	0.82	3.18	0.89	2.55*
2.6 โบราณวัตถุ	3.78	0.77	3.51	0.83	1.65

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเภทของ แหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชาสังคม วิทยาในวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชาสังคม วิทยาในวิทยาลัยครู กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	3. พิพิธภัณฑ์				
3.1 พิพิธภัณฑ์เฉพาะค้ำ	2.58	0.97	2.61	0.95	0.28
3.2 พิพิธภัณฑ์ทั่วไป	3.51	0.76	3.50	0.80	0.19
3.3 แหล่งสะสมส่วนบุคคล	2.58	0.97	2.99	0.87	1.80
4. สถานที่สำคัญทางศาสนา					
4.1 สถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา	3.35	0.81	3.07	0.91	2.88*
4.2 สถานที่สำคัญทางคริสตศาสนา	3.14	0.83	3.10	0.93	0.20
4.3 สถานที่สำคัญทางศาสนาอิสลาม	2.41	0.99	2.34	1.02	0.69
5. สถานนันทนาการ					
5.1 สวนสนุก	2.62	0.92	2.49	1.00	2.10*
5.2 โรงละคร	2.49	0.99	2.07	1.25	2.47*
5.3 โรงภาพยนตร์	3.52	0.85	3.50	0.81	0.61
5.4 สโมสร	2.39	1.0.	2.00	1.04	2.08*
6. สถานที่ราชการหรือรัฐวิสาหกิจ					
6.1 ศาล	3.50	0.79	2.91	0.84	2.43*
6.2 ทัณฑสถาน	2.85	0.90	2.66	0.98	0.95
6.3 ศาลากลางหรือที่ว่าการต่าง ๆ	3.58	0.77	3.74	0.77	0.78
6.4 ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข	2.74	0.96	2.50	0.99	2.17*
6.5 ที่ทำการองค์การโทรศัพท์	2.78	0.97	2.76	0.91	0.88
6.6 ที่ทำการไฟฟ้าและประปา	3.19	0.86	2.90	0.88	2.45*
6.7 โรงพยาบาลของรัฐหรือหน่วยงาน สาธารณสุขอื่น ๆ	2.99	0.85	3.55	0.80	2.79*

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชาสังคม วิทยาในวิทยาลัยครู		อาจารย์ภาควิชาสังคม วิทยาในวิทยาลัยครู		t
	กลุ่มนครหลวง		กลุ่มภาคเหนือ		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
6.8 สถานีตำรวจ	2.59	0.96	2.64	0.95	0.24
6.9 สำนักงานสถิติ	2.39	1.01	2.66	0.95	2.34*
6.10 สำนักงานชลประทาน	2.39	1.01	2.66	0.95	2.34*
6.11 สำนักงานแรงงาน	2.65	0.96	2.53	0.98	0.12
6.12 สำนักงานพาณิชย์หรือหน่วยงาน พาณิชย์ต่าง ๆ	2.57	0.97	2.50	1.00	0.35
6.13 สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	2.53	0.99	2.51	1.00	0.11
6.14 ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ	3.13	0.83	2.89	0.87	1.20
7. สถานประกอบการของเอกชน					
7.1 บริษัทหรือห้างร้าน	2.89	0.97	2.56	0.87	2.64*
7.2 ธนาคารหรือสถาบันการเงิน	2.99	0.85	2.54	0.97	2.25*
7.3 สำนักงานกฎหมาย	2.65	0.96	2.50	1.00	0.75
7.4 สมาคมหรือมูลนิธิต่าง ๆ	2.80	0.92	2.59	0.96	2.23*
8. แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางการศึกษา					
8.1 อุทยาน วนอุทยาน หรือสวนสาธารณะ	3.82	0.73	3.70	0.78	0.60
8.2 สถานที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า	3.48	0.78	3.69	0.78	1.05
8.3 แหล่งท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไป	3.29	0.82	3.24	0.84	0.23
9. แหล่งอุตสาหกรรม					
9.1 อุตสาหกรรมในครัวเรือน	2.76	0.95	2.69	0.95	0.34
9.2 อุตสาหกรรมในโรงงาน	3.04	0.84	2.50	1.00	2.79*

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาในวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาในวิทยาลัยครู กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	10. แหล่งประกอบอาชีพทางการเกษตร				
10.1 ฟาร์มเลี้ยงสัตว์	3.27	0.74	3.49	0.83	2.19*
10.2 ไร่นา และสวนผลไม้	2.79	0.84	3.13	0.87	2.68*
11. วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	3.45	0.79	3.40	0.78	0.64
12. สหกรณ์					
12.1 สหกรณ์การเกษตร	2.56	0.97	2.74	0.92	2.38*
12.2 สหกรณ์ร้านค้า	2.49	0.98	2.57	0.95	0.08
12.3 สหกรณ์ออมทรัพย์	2.65	0.96	2.63	0.92	0.07
12.4 สหกรณ์บริการ	3.48	0.81	3.19	1.05	2.75*
13. แหล่งชุมชนแออัด	3.77	0.75	3.25	0.79	2.85*
14. ศูนย์วัฒนธรรม	2.87	0.90	2.85	0.87	0.10
รวม	2.87	0.90	2.65	0.98	2.11*

* P < 0.05



จากตารางที่ 7 พบว่า ประเภทของแหล่งชุมชนที่อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยา ทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือเห็นว่าควรนำมาใช้ในระดับมากคือ ห้องสมุด วิทยาลัยครู ห้องสมุดมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัยอื่น ๆ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑที่ทั่ว ๆ ไป โรงภาพยนตร์ ศาลากลางหรือที่ว่าการต่าง ๆ อุทยาน วนอุทยาน หรือ สวนสาธารณะ ส่วนประเภทของแหล่งชุมชนที่อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาทั้งในวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวง และกลุ่มภาคเหนือเห็นว่าควรนำมาใช้ในระดับน้อย คือ วัด สถานที่สำคัญทาง ศาสนาอิสลาม โรงละคร สโมสร และสหกรณ์ออมทรัพย์

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาระหว่างวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากห้องสมุดธนาคาร วัด เมือง ปุชนิยสถาน สถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา สวนสนุก โรงละคร สโมสร ศาล ที่ทำการ ไปรษณีย์โทรเลข ที่ทำการไฟฟ้าและประปา โรงพยาบาล หรือหน่วยงานสาธารณสุขอื่น ๆ สำนักงาน สถิติ สำนักงานชลประทาน บริษัทหรือห้างร้าน ธนาคารหรือสถาบันการเงิน สมาคมหรือมูลนิธิต่าง ๆ อุตสาหกรรมโรงงาน ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ไร่นาและสวนผลไม้ และสหกรณ์บริการ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาระหว่างวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนที่ใช้ โดยส่วนรวม พบว่า แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนที่ควรนำมาใช้
ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาภายในภาควิชาสังคมวิทยา

วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาในวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาในวิทยาลัยครู กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. การพานักศึกษาไปฟังวิทยากรบรรยาย เนื่องในโอกาสสำคัญ	3.34	0.81	3.12	
2. การเชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักศึกษาฟัง ในชั้นเรียน	3.93	0.69	3.74	3.75	1.00
3. การพานักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชน เนื่องในวันสำคัญ ๆ	3.38	0.79	3.19	0.87	0.95
4. การพานักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ	3.19	0.85	3.04	0.94	0.94
5. การพานักศึกษาออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่	3.89	0.73	3.80	0.73	0.43
6. การพานักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ในเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้อง	3.15	0.86	2.65	0.98	2.50*
7. การพานักศึกษาออกไปตอบปัญหาแข่งขัน ทางสื่อมวลชน	2.48	0.88	2.29	0.99	2.24*
8. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งชุมชน ประเภทต่าง ๆ	3.87	0.74	3.72	0.75	0.73
9. การแนะนำนักศึกษาไปฟังวิทยากรบรรยาย ในโอกาสสำคัญ	3.28	0.83	3.47	0.83	2.55*
10. การแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชน เนื่องในวันสำคัญ ๆ	3.48	0.77	3.53	0.79	2.23*
11. การแนะนำนักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ	3.67	0.71	3.54	0.78	0.65

ตารางที่ 8 (ต่อ)

วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชาสังคม วิทยาในวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชาสังคม วิทยาในวิทยาลัยครู กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	12. การแนะนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษา นอกสถานที่	3.41	0.74	3.47	
13. การแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ	3.74	0.77	3.60	0.79	1.69
14. การแนะนำนักศึกษาออกไปตอบปัญหา แข่งขันทางสื่อมวลชน	3.65	0.70	3.40	0.80	2.77*
รวม	3.54	0.73	3.29	0.85	2.15*

* $P < 0.05$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 8 พบว่า วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนที่อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่า ควรนำมาใช้ในระดับมาก คือ การเชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักศึกษาฟังในชั้นเรียน การพานักศึกษาออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การศึกษาค้นคว้าตนเองจากแหล่งชุมชนประเภทต่าง ๆ การแนะนำนักศึกษาออกไปชมนิทรรศการต่าง ๆ การแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้อง ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนที่อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่า ควรนำมาใช้ในระดับน้อย คือ การพานักศึกษาออกไปตอบปัญหาแข่งขันทางสื่อมวลชน สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้นอยู่ในระดับปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ พบว่าการพานักศึกษาไปฟังวิทยากรบรรยายเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ การพานักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ การพานักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้อง การแนะนำนักศึกษาไปฟังวิทยากรบรรยายเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ การแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ และการแนะนำนักศึกษาออกไปตอบปัญหาแข่งขันทางสื่อมวลชน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง กับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอน การสอนวิชาสังคมศึกษา โดยส่วนรวม พบว่า แตกต่างกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน
ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาภายในภาควิชาสังคมวิทยา

ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาในวิทยาลัยครู		อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาในวิทยาลัยครู		t
	กลุ่มนครหลวง		กลุ่มภาคเหนือ		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การเชิญวิทยากรมาบรรยาย					
1.1 ในช่วงโมงเรียน	3.52	0.77	3.59	0.75	0.34
1.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.68	0.82	2.51	0.99	0.84
1.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	2.43	0.99	1.98	1.21	2.25*
1.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	2.45	0.98	1.88	1.25	2.39*
1.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.39	1.00	2.24	1.04	0.74
1.6 เมื่อมีโอกาพิเศษ	3.21	0.81	3.10	0.84	0.55
2. การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชน					
2.1 ในช่วงโมงเรียน	2.33	1.01	1.81	1.25	2.59*
2.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.45	0.99	2.35	1.02	0.50
2.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.63	0.72	3.65	0.75	0.09
2.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.65	0.74	3.54	0.77	2.24*
2.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	3.65	0.71	3.52	0.76	2.23*
2.6 เมื่อมีโอกาพิเศษ	3.49	0.77	3.21	0.83	0.88
3. การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ					
3.1 ในช่วงโมงเรียน	2.51	0.92	2.54	0.99	0.14
3.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.57	0.90	2.76	0.85	0.91
3.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.65	0.72	3.54	0.77	2.25*
3.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	2.73	0.80	2.54	0.98	0.94

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชาสังคม		อาจารย์ภาควิชาสังคม		t
	วิทยาในวิทยาลัยครู		วิทยาในวิทยาลัยครู		
	กลุ่มนครหลวง	กลุ่มภาคเหนือ	กลุ่มนครหลวง	กลุ่มภาคเหนือ	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
3.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.86	0.78	2.59	0.95	1.34
3.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	3.29	0.76	2.89	0.79	2.50*
4. การพาหรือแนะนำนักศึกษา					
ออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่					
4.1 ในช่วงโมงเรียนวิชาสังคมศึกษา	2.31	1.01	2.22	1.03	0.44
4.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.43	0.99	2.11	1.01	2.60*
4.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.57	0.75	3.52	0.79	0.25
4.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.65	0.71	3.54	0.78	2.35*
4.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.99	0.76	2.64	0.94	1.75
4.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	2.87	0.78	2.67	0.93	1.00
5. การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์					
ผู้ทรงคุณวุฒิ					
5.1 ในช่วงโมงเรียนวิชาสังคมศึกษา	2.55	0.97	2.51	0.99	0.19
5.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.44	0.99	2.29	1.02	0.64
5.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	2.57	0.98	2.51	0.96	0.29
5.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.67	0.75	3.50	0.79	0.74
5.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.83	0.87	2.63	0.89	1.01
5.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	2.65	0.86	2.61	0.90	0.18
6. การพาหรือแนะนำนักศึกษา					
ออกไปตอบปัญหาแข่งขันทางสื่อมวลชน					
6.1 ในช่วงโมงเรียนวิชาสังคมศึกษา	2.44	0.99	1.63	1.27	2.57*
6.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.48	0.98	1.84	1.24	2.67*

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชาสังคม วิทยาในวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชาสังคม วิทยา ในวิทยาลัยครู กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	6.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.55	0.75	3.53	
6.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.22	0.81	3.12	0.83	0.34
6.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.98	0.83	2.59	0.88	2.45*
6.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ					
7. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากแหล่งชุมชนประเภทต่าง ๆ					
7.1 ในช่วงโม่งเรียน	2.24	1.03	2.21	1.05	0.14
7.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.43	0.99	2.29	1.01	2.65*
7.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.65	0.71	3.67	0.75	0.09
7.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.29	0.73	2.59	0.92	2.90*
7.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.87	0.84	2.63	0.84	1.17
7.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	2.63	0.79	2.51	0.97	1.08
รวม	2.77	0.94	2.62	0.98	2.09*

* P < 0.05

จากตารางที่ 9 พบว่า ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนที่อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้มาก คือ การเชิญวิทยากรมาบรรยายในช่วงโมงวิชาสังคมศึกษา การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนในวันเสาร์หรืออาทิตย์ ในระหว่างหยุดภาคเรียน และในวันหยุดราชการอื่น ๆ การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ ในวันเสาร์หรืออาทิตย์ การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ในวันเสาร์หรืออาทิตย์ การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในระหว่างหยุดภาคเรียน และเมื่อมีโอกาสพิเศษ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งชุมชนประเภทต่าง ๆ ในวันเสาร์หรืออาทิตย์

ส่วนช่วง เวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนที่อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้น้อย คือ การเชิญวิทยากรมาบรรยายในวันเสาร์หรืออาทิตย์ ในระหว่างหยุดภาคเรียน และในวันหยุดราชการอื่น ๆ การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนในช่วงโมงเรียน ในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนในช่วงโมงเรียน ในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ในช่วงโมงเรียน ในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งชุมชนประเภทต่าง ๆ ในช่วงโมงเรียน และในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้น อยู่ในระดับปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยา ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน พบว่า การเชิญวิทยากรมาบรรยายในวันเสาร์หรืออาทิตย์และในระหว่างหยุดภาคเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนในช่วงโมงเรียน ในระหว่างหยุดภาคเรียนและในวันหยุดราชการอื่น ๆ การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ ในวันเสาร์หรืออาทิตย์ และเมื่อมีโอกาสพิเศษ การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน และในระหว่างหยุดภาคเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปดูปัญหาแข่งขันทางลือมวลชนในช่วงโมงเรียน ในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน และในวันหยุดราชการอื่น ๆ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งชุมชนประเภทต่าง ๆ ในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน และในระหว่างหยุดภาคเรียนมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาระหว่างวิทยาลัยครู
กลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน โดยส่วนรวม
พบว่า แตกต่างกัน



ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ ก่อนและหลังการใช้
ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาภายในภาควิชาสังคมวิทยา

กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ	อาจารย์ภาควิชาสังคม วิทยา ในวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชาสังคม วิทยา ในวิทยาลัยครู กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ ก่อนการใช้ ประโยชน์จากแหล่งชุมชน				
1.1 ให้อุทพายนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป รูปภาพ	3.45	0.81	3.21	0.87	2.45*
1.2 ให้ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ	3.55	0.78	3.56	0.79	0.05
1.3 ให้ร่วมปฐมนิเทศเพื่อทราบจุดประสงค์ และรายละเอียดต่าง ๆ	3.52	0.79	3.51	0.83	0.04
1.4 ให้ติดต่อขอรายละเอียดเกี่ยวกับ แหล่งชุมชนนั้นก่อน	3.64	0.74	3.62	0.78	0.09
1.5 ให้ทำแบบทดสอบก่อนที่จะศึกษา	2.90	0.83	2.59	0.98	2.58*
1.6 ให้เตรียมคำถามต่าง ๆ	2.87	0.85	3.29	0.89	2.19*
2. กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ หลังการใช้ ประโยชน์จากแหล่งชุมชน					
2.1 ให้เขียนรายงานส่ง	3.61	0.75	3.59	0.78	0.08
2.2 ให้จัดอภิปราย	3.18	0.84	2.95	0.93	1.14
2.3 ให้จัดนิทรรศการ	2.35	1.01	2.08	1.23	2.35*
2.4 ให้จัดบันทึกไว้	3.42	0.77	3.42	0.79	0.23
2.5 ให้ทำแบบฝึกหัดทั้งปรนัยและอัตนัย	2.53	0.79	3.01	0.92	2.39*
2.6 ให้เขียนจดหมายตอบขอขอบคุณ แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะไปยัง เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งชุมชนนั้น	3.69	0.73	3.65	0.78	0.19
รวม	3.32	0.79	3.25	0.87	2.12

*P < 0.05

จากตารางที่ 10 พบว่า กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนของอาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้มาก คือ ให้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ให้ร่วมปฐมนิเทศเพื่อทราบจุดประสงค์และข้อเสนอแนะไปยังเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งชุมชน ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติอื่น ๆ นั้น อยู่ในระดับปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ พบว่า ให้ดูภาพยนตร์ สไลด์ ฟิล์มสตริป และรูปภาพ ให้ทำแบบทดสอบก่อนที่จะศึกษา ให้จัดนิทรรศการ และให้ทำแบบฝึกหัดทั้งปรนัยและอัตนัยมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้ปฏิบัติอื่น ๆ นั้นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน โดยส่วนรวม พบว่า แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภายในภาควิชาสังคมวิทยา ระหว่างวิทยาลัยครุกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบ การสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี โดยส่วนรวมทั้ง 4 เรื่อง

ลำดับที่	การใช้ประโยชน์ จากแหล่งชุมชนในเรื่อง	อาจารย์ภาควิชาสังคม วิทยา ในวิทยาลัยครุ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชาสังคม วิทยา ในวิทยาลัยครุ กลุ่มภาคเหนือ		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
		1	ประเภทของแหล่งชุมชน	2.87	0.90	
2	วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	3.54	0.73	3.29	0.85	2.15*
3	ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	2.77	0.94	2.62	0.98	2.09*
4	กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ ก่อนและ หลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	3.32	0.79	3.25	0.87	2.12*
	รวม	3.12	0.84	2.95	0.92	2.11*

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 17 พบว่า ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นโดยส่วนรวมทุกเรื่องแล้ว ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภายในภาควิชาสังคมวิทยา ระหว่างวิทยาลัยครุกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนประกอบการสอน
วิชาสังคมศึกษาภายในภาควิชาประวัติศาสตร์

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ ในวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ ในวิทยาลัยครู กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. ห้องสมุด				
1.1 ห้องสมุดวิทยาลัยครู	3.50	0.79	3.52	0.81	0.35
1.2 ห้องสมุดมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัยอื่น ๆ	2.50	0.94	3.02	0.90	2.65*
1.3 ห้องสมุดประชาชน	2.75	0.96	2.50	0.99	2.54*
1.4 ห้องสมุดธนาคาร	2.20	1.03	2.31	1.05	1.04
1.5 ห้องสมุดทั่วไป	2.38	1.09	2.19	1.12	2.51*
2. โบราณสถานและโบราณวัตถุ					
2.1 วัง	3.28	0.80	2.98	0.95	2.50*
2.2 วัด	3.85	0.74	3.56	0.81	1.42
2.3 เมือง	3.70	0.76	3.65	0.79	0.74
2.4 สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์	3.40	0.81	3.45	0.84	0.25
2.5 ปูนียสถาน	3.54	0.78	3.51	0.83	0.13
2.6 โบราณวัตถุ	3.50	0.79	3.86	0.77	1.80
3. พิพิธภัณฑ์					
3.1 พิพิธภัณฑ์เฉพาะด้าน	2.87	0.89	2.59	0.80	2.38*
3.2 พิพิธภัณฑ์ทั่วไป	3.50	0.79	3.60	0.78	0.50
3.3 แหล่งสะสมส่วนบุคคล	2.85	0.89	3.15	0.90	2.51*
4. สถานที่สำคัญทางศาสนา					
4.1 สถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา	3.10	0.84	3.00	0.89	0.49

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ ในวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ ในวิทยาลัยครู กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	4.2 สถานที่สำคัญทางคริสตศาสนา	3.05	0.87	2.78	
4.3 สถานที่สำคัญทางศาสนาอิสลาม	2.48	0.99	2.00	1.05	2.29*
5. สถานนันทนาการ					
5.1 สวนสนุก	2.65	0.97	1.92	1.15	2.60*
5.2 โรงละคร	2.45	1.00	1.90	1.17	2.74*
5.3 โรงภาพยนตร์	3.45	0.80	3.41	0.86	0.19
5.4 สโมสร	2.18	1.04	2.10	1.09	0.40
6. สถานที่ราชการหรือรัฐวิสาหกิจ					
6.1 ศาล	2.58	0.99	3.00	0.90	2.61*
6.2 ทัณฑสถาน	2.20	1.03	2.39	1.02	0.94
6.3 ศาลากลางหรือที่ว่าการต่าง ๆ	2.54	0.98	2.75	0.95	0.94
6.4 ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข	2.63	0.95	2.35	1.04	1.36
6.5 ที่ทำการองค์การโทรศัพท์	2.44	1.00	2.71	0.92	1.35
6.6 ที่ทำการไฟฟ้าและประปา	2.47	0.99	2.70	0.92	1.35
6.7 โรงพยาบาลของรัฐ หรือ หน่วยงานสาธารณสุข	2.75	0.92	2.20	1.12	2.78*
6.8 สถานีตำรวจ	2.65	0.95	2.46	0.99	0.95
6.9 สำนักงานสถิติ	3.04	0.87	2.41	1.01	2.65*
6.10 สำนักงานชลประทาน	2.29	1.07	2.50	0.99	0.55
6.11 สำนักงานแรงงาน	2.46	0.99	2.13	1.13	1.64
6.12 สำนักงานพาณิชย์หรือ หน่วยงานพาณิชย์ต่าง ๆ	2.48	0.98	2.45	1.03	0.05

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ ในวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ ในวิทยาลัยครู กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	6.13 สำนักงานการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	2.51	0.97	2.45	
6.14 ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ	2.75	0.82	3.11	0.87	1.81
7. สถานประกอบการของเอกชน					
7.1 บริษัทหรือห้างร้าน	2.48	1.11	2.10	1.10	2.50*
7.2 ธนาคาร หรือสถาบันการเงิน	2.10	1.14	2.00	1.16	0.52
7.3 สำนักงานกฎหมาย	2.30	1.07	2.18	1.12	0.61
7.4 สมาคมหรือมูลนิธิต่าง ๆ	2.40	1.00	2.00	1.10	1.49
8. แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า ทางการศึกษา					
8.1 อุทยาน วนอุทยาน หรือสวนสาธารณะ	3.57	0.74	3.83	0.80	2.58*
8.2 สถานที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า	3.18	0.87	2.89	0.90	1.43
8.3 แหล่งท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไป	3.07	0.89	3.12	0.84	0.22
9. แหล่งอุตสาหกรรม					
9.1 อุตสาหกรรมในครัวเรือน	2.48	0.99	2.39	1.04	0.44
9.2 อุตสาหกรรมโรงงาน	3.19	0.95	2.51	0.99	2.84*
10. แหล่งประกอบอาชีพทางการเกษตร					
10.1 ฟาร์มเลี้ยงสัตว์	2.58	0.92	2.80	0.93	1.08
10.2 ไร่นา และสวนผลไม้	2.75	0.89	3.59	0.85	2.69*
11. วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	3.32	0.85	3.29	0.87	1.16

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ ในวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ ในวิทยาลัยครู กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	12. สหกรณ์				
12.1 สหกรณ์การเกษตร	2.65	0.97	2.75	0.91	0.50
12.2 สหกรณ์ร้านค้า	2.61	0.98	2.40	1.06	1.05
12.3 สหกรณ์ออมทรัพย์	2.35	0.99	2.17	1.09	0.87
12.4 สหกรณ์บริการ	2.47	0.89	2.35	0.95	0.52
13. แหล่งชุมชนแออัด	3.46	0.78	3.11	0.90	2.34*
14. ศูนย์วัฒนธรรม	3.05	0.89	3.10	0.91	0.25
รวม	2.27	0.89	2.65	0.97	2.21*

* P < 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 12 พบว่า ประเภทของแหล่งชุมชนที่อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ ทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือเห็นว่าควรนำมาใช้ในระดับมาก คือ การใช้ ห้องสมุดวิทยาลัยครู วัด เมือง ปุชนิยสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ทั่วไป อุทยาน วนอุทยาน หรือ สวนสาธารณะ ส่วนประเภทของแหล่งชุมชนที่อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ในวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือเห็นว่าควรนำมาใช้ประโยชน์ในระดับน้อย คือ ห้องสมุดธนาคาร ห้องสมุดทั่ว ๆ ไป สถานที่สำคัญทางศาสนาอิสลาม สโมสร ทิวทัศน์สถาน สำนักงานแรงงาน สำนักพาณิชย์หรือหน่วยงานพาณิชย์อื่น ๆ บริษัทหรือห้างร้าน ธนาคารหรือออมทรัพย์

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ระหว่าง วิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ พบว่า การใช้ประโยชน์จากห้องสมุดมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัยอื่น ๆ ห้องสมุดประชาชน วัง พิพิธภัณฑ์เฉพาะด้าน แหล่งสะสมส่วนบุคคล สถานที่สำคัญทางศาสนาอิสลาม สวนสนุก โรงละคร ศาล ที่ทำการไฟฟ้าและประปา สถานีตำรวจ สำนักงานสถิติ บริษัทหรือห้างร้าน สถานที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า อุศาสหกรรมโรงงาน ไร่นา และ สวนผลไม้และสหกรณ์ร้านค้า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ระหว่างวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนที่ใช้ประกอบ การสอนวิชาสังคมศึกษา โดยส่วนรวม พบว่า แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน
ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาภายในภาควิชาประวัติศาสตร์

วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. การพานักศึกษาไปฟังวิทยากรบรรยาย เนื่องในโอกาสสำคัญ	3.18	0.84	3.14	
2. การเชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักศึกษาฟัง ในชั้นเรียน	3.85	0.73	3.63	0.75	2.08*
3. การพานักศึกษาไปร่วมกิจกรรมใน ชุมชนเนื่องในวันสำคัญ ๆ	3.44	0.73	3.21	0.77	2.62*
4. การพานักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ	3.28	0.79	2.77	0.87	2.15*
5. การพานักศึกษาออกไปทัศนศึกษา นอกสถานที่	3.81	0.74	3.74	0.74	0.32
6. การพานักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิในเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้อง	2.93	0.88	2.75	0.97	0.88
7. การพานักศึกษาออกไปตอบปัญหา แข่งขันทางสื่อมวลชน	2.97	0.87	2.50	0.96	2.65*
8. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากแหล่งชุมชนประเภทต่าง ๆ	3.65	0.71	3.66	0.75	2.05*
9. การแนะนำนักศึกษาไปฟังวิทยากร บรรยายในโอกาสสำคัญ ๆ	3.47	0.77	3.37	0.85	0.60
10. การแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรม ในชุมชนเนื่องในวันสำคัญ ๆ	3.38	0.76	3.42	0.78	0.19
11. การแนะนำนักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ	3.46	0.68	3.43	0.77	2.14*

ตารางที่ 13 (ต่อ)

วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	12. การแนะนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษา นอกสถานที่	3.43	0.74	3.52	
13. การแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ	3.98	0.70	3.59	0.76	2.39*
14. การแนะนำนักศึกษาออกไปตอบปัญหา แข่งขันทางสื่อมวลชน	3.44	0.75	3.15	0.84	1.83
รวม	3.15	0.75	3.22	0.80	2.19*

* P < 0.05



จากตารางที่ 13 พบว่า วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนของอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้มาก คือ การเชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักศึกษาฟังในชั้นเรียน การพานักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งชุมชนประเภทต่าง ๆ การแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้น อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือเห็นควรนำมาใช้ในระดั้มานกลาง สำหรับความคิดเห็นอื่น ๆ นั้นอยู่ในระดั้มานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ พบว่า การเชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักศึกษาฟังในชั้นเรียน การพานักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ การพานักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ การพานักศึกษาออกไปตอบปัญหาแข่งขันทางสื่อมวลชน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งชุมชนประเภทต่าง ๆ และการแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอื่น ๆ นั้นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน โดยส่วนรวม พบว่าแตกต่างกัน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน
ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาภายในภาควิชาประวัติศาสตร์

ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. การเชิญวิทยากรมาบรรยาย				
1.1 ในชั่วโมงเรียน	3.48	0.79	3.23	0.84	2.088
1.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.87	0.97	2.58	0.95	2.158
1.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	2.33	1.01	2.13	1.05	1.00
1.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	2.39	1.02	2.41	1.00	0.07
1.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.52	1.04	2.51	1.25	1.05
1.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	3.40	0.76	2.98	0.92	2.21*
2. การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วม กิจกรรมในชุมชน					
2.1 ในชั่วโมงเรียน	2.46	0.99	2.20	1.11	2.14*
2.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.54	1.01	2.61	1.12	0.65
2.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.58	0.73	3.59	0.78	0.04
2.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.64	0.76	3.50	0.79	2.17*
2.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	3.87	0.74	3.50	0.78	1.83
2.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	3.48	0.76	3.34	0.79	1.19
3. การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปชม นิทรรศการต่าง ๆ					
3.1 ในชั่วโมงเรียน	2.25	1.04	2.15	1.03	0.50
3.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.52	0.97	2.67	0.92	0.69
3.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.65	0.76	3.58	0.75	2.28*
3.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	2.67	0.98	2.61	0.95	0.26

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	3.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	3.62	0.84	2.57	
3.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	3.37	0.80	3.15	0.87	1.09
4. การพาหรือแนะนำนักศึกษา					
ออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่					
4.1 ในชั่วโมงเรียน	2.42	0.99	1.93	1.19	2.76*
4.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.39	1.01	2.11	1.07	2.95*
4.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.40	0.74	3.39	0.75	0.19
4.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.76	0.73	3.68	0.73	0.38
4.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.86	0.86	2.56	0.98	1.50
4.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	2.75	0.88	2.59	0.97	0.78
5. การพาหรือแนะนำนักศึกษ่ออกไปสัมภาษณ์					
ผู้ทรงคุณวุฒิ					
5.1 ในชั่วโมงเรียน	2.57	0.99	2.69	1.00	0.36
5.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.51	1.00	2.52	1.01	1.14
5.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	2.64	0.99	2.71	0.99	0.15
5.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.42	0.77	2.58	0.97	2.95*
5.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.64	0.93	2.59	0.92	2.23*
5.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	2.88	0.92	2.64	0.92	1.81
6. การพาหรือแนะนำนักศึกษา					
ออกไปตอบปัญหาแข่งขันทางสื่อมวลชน					
6.1 ในชั่วโมงเรียน	2.51	0.99	2.61	1.01	1.15

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	6.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.67	0.96	2.42	
6.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.39	0.79	3.24	0.89	0.74
6.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.38	0.81	3.25	0.89	0.65
6.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.75	0.94	2.65	0.97	0.50
6.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	2.99	0.90	2.65	0.96	2.49*
7. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจาก แหล่งชุมชนต่าง ๆ					
7.1 ในช่วงโมงเรียน	2.58	1.00	2.62	1.03	1.23
7.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.57	0.99	2.59	1.05	1.37
7.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.67	0.71	3.65	0.74	0.19
7.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.43	0.76	3.44	0.75	0.05
7.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.73	0.92	2.59	1.04	2.19*
7.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	2.87	0.96	2.88	0.82	0.04
รวม	2.63	0.98	2.51	0.91	2.10*

* P < 0.05

จากตารางที่ 14 พบว่า ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนของอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้มาก คือ การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนในวันเสาร์หรืออาทิตย์ ในระหว่างหยุดภาคเรียน ในวันหยุดราชการอื่น ๆ การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ ในวันเสาร์หรืออาทิตย์ การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ในระหว่างหยุดภาคเรียน และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งชุมชนประเภทต่าง ๆ ในวันเสาร์หรืออาทิตย์ ส่วนช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนของอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้น้อย คือ การเชิญวิทยากรมาบรรยายในวันเสาร์หรืออาทิตย์ และในระหว่างหยุดภาคเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนในช่วงโมงเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ ในช่วงโมงเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ในช่วงโมงเรียน และในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน สำหรับความคิดเห็นอื่น ๆ นั้นอยู่ในระดับปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน พบว่า การเชิญวิทยากรมาบรรยายในช่วงโมงเรียน และในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียนและเมื่อมีโอกาสพิเศษ การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนในช่วงโมงเรียน และระหว่างหยุดภาคเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ ในวันหยุดราชการอื่น ๆ การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในระหว่างหยุดภาคเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปตอบปัญหาแข่งขันทางสื่อมวลชนในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน และเมื่อมีโอกาสพิเศษและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งชุมชนประเภทต่าง ๆ ในวันหยุดราชการอื่น ๆ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน โดยส่วนรวม พบว่า แตกต่างกัน

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ ก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาภายในภาควิชาประวัติศาสตร์

กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ	อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนการใช้ ประโยชน์จากแหล่งชุมชน				
1.1 ให้ดูภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป หรือ รูปภาพ	3.48	0.82	3.25	0.89	1.58
1.2 ให้ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ	3.52	0.79	3.83	0.74	2.15*
1.3 ให้ร่วมปฐมนิเทศเพื่อทราบ จุดประสงค์และรายละเอียดต่าง ๆ	3.61	0.75	3.49	0.84	2.09*
1.4 ให้ติดต่อขอรายละเอียดเกี่ยวกับ แหล่งชุมชนนั้นก่อน	3.69	0.73	3.67	0.78	0.14
1.5 ให้ทำแบบทดสอบก่อนที่จะศึกษา	2.11	1.04	2.45	1.11	2.75*
1.6 ให้เตรียมคำถามต่าง ๆ	3.14	0.94	3.29	0.92	0.74
2. กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติหลังการ ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน					
2.1 ให้เขียนรายงานส่ง	3.73	0.71	3.52	0.80	2.58*
2.2 ให้จัดอภิปราย	3.11	0.80	2.70	0.94	2.15*
2.3 ให้จัดนิทรรศการ	2.11	1.04	2.10	1.21	0.79
2.4 ให้จัดบันทึกไว้	3.55	0.76	3.57	0.85	0.09
2.5 ให้ทำแบบฝึกหัดทั้งปรนัยและ อัตนัย	2.43	0.99	2.45	1.05	0.28

ตารางที่ 15 (ต่อ)

กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ	อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	2.6 ให้เขียนจดหมายตอบขอบคุณ แสดงความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะไปยังเจ้าหน้าที่ ประจำแหล่งชุมชน	3.52	0.77	3.62	
รวม	3.29	0.81	2.87	0.90	2.17*

* $P < 0.05$

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 15 พบว่า กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนของอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้มาก คือ ให้ติดต่อขอรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับแหล่งชุมชนนั้น ให้เขียนรายงาน ให้จัดบันทึก และให้เขียนจดหมายตอบขอบคุณ แสดงความคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะไปยังเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งชุมชน ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้น้อย คือ ให้ทำแบบทดสอบก่อนที่จะศึกษา ให้ทำแบบฝึกหัดทั้งปรนัยและอัตนัย สำหรับความคิดเห็นอื่น ๆ นั้น อยู่ในระดั้มานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ พบว่า กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน คือ ให้ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ให้ร่วมปฐมนิเทศเพื่อทราบจุดประสงค์และรายละเอียดต่าง ๆ ให้ทำแบบทดสอบก่อนที่จะศึกษา ให้เขียนรายงาน และให้จัดอภิปราย มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอื่น ๆ นั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน โดยส่วนรวม พบว่า แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภายในภาควิชาประวัติศาสตร์ ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรีโดยส่วนรวม ทั้ง 4 เรื่อง

ลำดับที่	การใช้ประโยชน์ จากแหล่งชุมชนในเรื่อง	อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
		1	ประเภทของแหล่งชุมชน	2.87	0.89	
2	วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	3.51	0.75	3.22	0.80	2.19*
3	ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์ จากแหล่งชุมชน	2.62	0.98	2.51	1.01	2.10*
4	กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อน และหลังการใช้ประโยชน์จาก แหล่งชุมชน	3.29	0.81	2.12	0.83	2.16*
	รวม	3.07	0.85	2.87	0.90	2.17*

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 16 พบว่า ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นโดยส่วนรวมทุกเรื่องแล้ว ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภายในภาควิชาประวัติศาสตร์ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนประกอบการสอน
วิชาสังคมศึกษาในภาควิชาภูมิศาสตร์

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. ห้องสมุด				
1.1 ห้องสมุดวิทยาลัยครู	3.58	0.75	3.50	0.79	0.37
1.2 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย อื่น ๆ	3.10	0.79	2.49	1.02	2.55*
1.3 ห้องสมุดประชาชน	2.25	0.96	2.80	0.91	2.15*
1.4 ห้องสมุดธนาคาร	2.85	0.91	2.54	0.99	1.54
1.5 ห้องสมุดที่ว ๆ ไป	2.40	0.99	2.00	1.18	1.98
2. โบราณสถาน และ โบราณวัตถุ					
2.1 วัง	2.46	0.97	2.40	1.05	0.29
2.2 วัด	3.11	0.79	3.09	0.84	0.10
2.3 เมือง	2.38	1.05	2.73	0.95	1.75
2.4 สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์	2.65	0.87	3.20	0.81	2.74*
2.5 ปูนูนัยสถาน	3.53	0.75	3.50	0.77	0.13
2.6 โบราณวัตถุ					
3. พิพิธภัณฑ์					
3.1 พิพิธภัณฑ์เฉพาะด้าน	2.65	0.87	2.63	0.92	0.09
3.2 พิพิธภัณฑ์ทั่วไป	3.52	0.75	3.55	0.78	0.15
3.3 แหล่งสะสมส่วนบุคคล	2.80	0.91	3.10	0.87	2.28*
4. สถานที่สำคัญทางศาสนา					
4.1 สถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา	2.51	0.99	2.55	0.99	0.19

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	4.2 สถานที่สำคัญทางคริสตศาสนา	2.46	0.98	2.36	
4.3 สถานที่สำคัญทางศาสนาอิสลาม	2.48	1.15	2.76	1.03	2.25
5. สถานนันทนาการ					
5.1 สวนสนุก	2.15	1.04	1.89	1.19	2.30*
5.2 โรงละคร	2.11	1.18	1.87	1.25	0.14
5.3 โรงภาพยนตร์	3.48	0.77	3.55	0.78	0.25
5.4 สโมสร	2.15	1.05	2.05	1.11	0.49
6. สถานที่ราชการหรือรัฐวิสาหกิจ					
6.1 ศาล	2.47	0.96	2.31	1.07	0.78
6.2 ทักษสถาน	2.41	0.99	2.49	1.00	0.39
6.3 ศาลากลางหรือที่ว่าการต่าง ๆ	2.49	0.95	2.65	0.99	2.15*
6.4 ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข	2.50	0.97	2.67	0.97	0.07
6.5 ที่ทำการองค์การโทรศัพท์	2.48	0.98	2.27	1.05	2.15*
6.6 ที่ทำการไฟฟ้าและประปา	2.89	0.87	2.65	0.92	2.31
6.7 โรงพยาบาลของรัฐหรือ หน่วยงานสาธารณสุข	2.61	0.88	2.66	0.91	0.27
6.8 สถานีตำรวจ	2.77	0.87	2.70	0.87	0.34
6.9 สำนักงานสถิติ	2.85	0.96	2.42	1.01	2.65*
6.10 สำนักงานชลประทาน	2.42	0.99	2.69	0.98	2.44*
6.11 สำนักงานแรงงาน	2.64	0.97	2.42	1.05	1.03
6.12 สำนักงานพาณิชย์หรือ หน่วยงานพาณิชย์ต่าง ๆ	2.69	0.95	2.52	1.00	0.82

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	6.13 สำนักงานการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	7.18	0.95	2.50	
6.14 ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระียม	2.51	0.96	2.67	0.95	0.78
7. สถานประกอบการของเอกชน					
7.1 บริษัทหรือห้างร้าน	2.11	1.09	2.08	1.15	0.14
7.2 ธนาคารหรือสถาบันการเงิน	2.41	0.97	2.14	1.09	1.35
7.3 สำนักงานกฎหมาย	2.36	1.02	2.25	1.02	0.53
7.4 สมาคมหรือมูลนิธิต่าง ๆ	2.15	1.08	2.00	1.07	0.76
8. แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางการศึกษา					
8.1 อุทยาน วนอุทยาน หรือ สวนสาธารณะ	3.24	0.74	3.64	0.79	2.30*
8.2 สถานที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า	3.52	0.76	3.55	0.82	0.13
8.3 แหล่งท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไป	3.42	0.77	3.49	0.87	0.27
9. แหล่งอุตสาหกรรม					
9.1 อุตสาหกรรมในครัวเรือน	2.41	0.99	2.25	1.05	0.78
9.2 อุตสาหกรรมโรงงาน	2.48	0.97	2.29	1.04	2.25*
10. แหล่งประกอบอาชีพทางการเกษตร					
10.1 ฟาร์มเลี้ยงสัตว์	3.11	0.79	3.42	0.90	2.23*
10.2 ไร่นา และสวนผลไม้	3.56	0.75	3.70	0.79	0.74
11. วิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน					

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
	12. สหกรณ์					
	12.1 สหกรณ์การเกษตร	3.39	0.80	3.44		0.80
12.2 สหกรณ์ร้านค้า	3.28	0.79	3.20	0.87	0.34	
12.3 สหกรณ์ออมทรัพย์	3.41	0.81	3.35	0.87	1.28	
12.4 สหกรณ์บริการ	3.07	0.81	2.98	0.91	1.44	
13. แหล่งชุมชนแออัด	3.40	0.76	3.15	0.89	2.23*	
14. ศูนย์วัฒนธรรม	3.00	0.82	3.06	0.92	0.29	
รวม	2.69	0.92	2.58	0.99	2.07*	

* P < 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 17 พบว่า ประเภทของแหล่งชุมชนที่อาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์นำมาใช้ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้มาก คือ การใช้ประโยชน์จากห้องสมุดวิทยาลัยครู โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ทั่ว ๆ ไป สถานที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า ไร่นาและสวนผลไม้ ส่วนที่เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้น้อย คือ การใช้ประโยชน์จากห้องสมุดทั่ว ๆ ไป วัด ปุชนิยสถาน สถานที่สำคัญทางคริสตศาสนา สวนสนุก โรงละคร สโมสร ศาล ทัดตสถานที่ทำการองค์การโทรศัพท์ บริษัทหรือห้างร้าน ธนาคารหรือสถาบันการเงิน สำนักงานกฎหมาย สมาคมหรือมูลนิธิ อุตสาหกรรมในครัวเรือน อุตสาหกรรมโรงงาน ส่วนความคิดเห็นอื่น ๆ นั้นอยู่ในระดับปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ พบว่า การใช้ประโยชน์จาก ห้องสมุดมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยอื่น ๆ ห้องสมุดประชาชน สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ แหล่งสะสมส่วนบุคคล สถานที่สำคัญทางศาสนาอิสลาม สวนสนุก ศาลากลางหรือที่ว่าการต่าง ๆ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ที่ทำการองค์การโทรศัพท์ สำนักงานสถิติ สำนักงานชลประทาน สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อุทยาน วนอุทยานหรือสวนสาธารณะ อุตสาหกรรม โรงงาน ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ และแหล่งชุมชนแออัด มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอื่น ๆ นั้นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนที่ใช้ โดยส่วนรวม พบว่าแตกต่างกัน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน
ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาภายในภาควิชาภูมิศาสตร์

วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. การพานักศึกษาไปฟังวิทยากรบรรยาย เนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ	3.10	0.89	2.63	
2. การเชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักศึกษาฟัง ในชั้นเรียน	3.76	0.70	3.66	0.77	0.50
3. การพานักศึกษาไปร่วมกิจกรรม ในชุมชน เนื่องในวันสำคัญ	3.15	0.88	3.17	0.91	0.14
4. การพานักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ	3.77	0.87	2.69	0.97	2.88*
5. การพานักศึกษาออกไปทัศนศึกษา นอกสถานที่	3.79	0.76	3.77	0.75	0.34
6. การพานักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิในเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้อง	2.86	0.90	2.54	1.00	1.61
7. การพานักศึกษาออกไปตอบปัญหา แข่งขันทางสื่อมวลชน	2.65	0.92	2.58	0.99	2.31*
8. การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งชุมชน ด้วยตนเอง	3.83	0.74	3.70	0.76	0.65
9. การแนะนำนักศึกษาไปฟังวิทยากร บรรยายเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ	3.18	0.88	3.12	0.91	0.29
10. การแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรม ในชุมชน เนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ	3.40	0.83	3.52	0.79	2.14*

ตารางที่ 18 (ต่อ)

วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
11. การแนะนำนักศึกษาไปชมนิทรรศการ ต่าง ๆ	3.55	0.81	3.52	0.79	2.14
12. การแนะนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษา นอกสถานที่	3.49	0.76	3.35	0.77	0.69
13. การแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ	3.61	0.77	3.51	0.79	1.50
14. การแนะนำนักศึกษาออกไปตอบปัญหา แข่งขันทางสื่อมวลชน	3.27	0.79	3.49	0.85	2.60*
รวม	3.42	0.78	3.15	0.85	2.13*

* $P < 0.05$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 18 พบว่า วิธีการประโยชน์จากแหล่งชุมชนของอาจารย์ภาควิชา
 ภูมิศาสตร์ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้มาก
 คือ การเชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักศึกษาฟังในชั้นเรียน การพานักศึกษาไปชมนิทรรศการ
 ต่าง ๆ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งชุมชนประเภทต่าง ๆ การแนะนำนักศึกษา
 ไปชมนิทรรศการต่าง ๆ และการแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในเนื้อหาวิชา
 ที่เกี่ยวข้อง ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้น อยู่ในระดับ
 ปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์ระหว่างวิทยาลัยครู
 กลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ พบว่า การพานักศึกษาไปฟังวิทยากรบรรยายเนื่องในโอกาส
 สำคัญ ๆ การพานักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ การพานักศึกษาไปตอบปัญหาแข่งขันทาง
 สื่อมวลชน การแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนในโอกาสสำคัญ ๆ การแนะนำนักศึกษา
 ไปชมนิทรรศการต่าง ๆ และการแนะนำนักศึกษาออกไปตอบปัญหาแข่งขันทางสื่อมวลชน มีความเห็น
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอื่น ๆ นั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์ระหว่างวิทยาลัยครู
 กลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน โดยส่วนรวม พบว่า
 แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยพัชกร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน
ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาภายในภาควิชาภูมิศาสตร์

ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. การเชิญวิทยากรมาบรรยาย				
1.1 ในชั่วโมงเรียน	3.64	0.74	3.67	0.76	0.14
1.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.48	0.97	2.23	1.03	1.23
1.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	2.46	0.99	2.21	1.05	1.25
1.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	2.51	1.00	2.89	1.02	2.49*
1.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.50	1.05	2.94	1.00	2.34*
1.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	3.40	0.81	3.24	0.80	2.32*
2. การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วม					
กิจกรรมในชุมชนเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ					
2.1 ในชั่วโมงเรียน	2.39	1.03	2.10	1.07	1.44
2.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.49	0.98	2.21	0.99	2.28*
2.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	2.51	0.77	3.57	0.75	0.25
2.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.49	0.78	3.03	0.83	2.27*
2.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	3.37	0.80	3.48	0.80	2.43*
2.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	3.11	0.88	3.10	0.85	0.05
3. การพาหรือแนะนำนักศึกษา					
ไปชมนิทรรศการต่าง ๆ					
3.1 ในชั่วโมงเรียน	2.40	1.07	2.05	1.11	2.51*
3.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.69	0.89	2.50	0.97	2.42*
3.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.61	0.76	3.56	0.78	0.27

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	3.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	2.57	1.01	2.50	
3.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	3.17	0.87	3.11	0.80	0.29
3.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	2.87	0.91	2.63	0.94	1.19
4. การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไป					
ทัศนศึกษานอกสถานที่					
4.1 ในชั่วโมงเรียน	2.29	1.02	2.21	1.11	0.39
4.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.21	1.06	2.07	1.24	2.12*
4.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.48	0.76	3.52	0.78	0.06
4.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.51	0.79	3.54	0.75	0.20
4.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.75	0.85	2.63	0.84	0.60
4.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	2.76	0.87	2.50	0.85	2.65*
5. การพาหรือแนะนำนักศึกษา					
ออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ					
5.1 ในชั่วโมงเรียน	2.43	1.03	2.45	1.01	0.09
5.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.59	0.99	2.58	0.97	0.05
5.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	2.58	1.02	2.67	0.98	1.27
5.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.40	0.78	2.59	0.99	0.94
5.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.56	0.99	2.55	1.00	0.61
5.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	2.59	1.00	2.42	1.07	2.16*

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	6. การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปตอบปัญหา แจ้งชั้นทางสื่อมวลชน				
6.1 ในชั่วโมงเรียน	2.52	1.01	2.59	1.03	2.67*
6.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.39	1.09	2.36	1.11	0.60
6.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.31	0.80	3.32	0.82	0.04
6.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.91	0.79	2.50	0.87	2.67*
6.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	3.11	0.82	3.05	0.89	0.28
6.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	3.06	0.84	3.27	0.84	1.05
7. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากแหล่งชุมชนต่าง ๆ					
7.1 ในชั่วโมงเรียน	2.41	1.05	2.21	1.17	2.18*
7.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.39	1.10	2.20	1.20	1.43
7.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.48	0.79	3.48	0.81	0.19
7.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.37	0.83	3.21	0.89	1.78
7.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.54	0.98	2.65	0.97	1.09
7.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	2.61	0.92	2.32	1.21	2.11*
รวม	2.99	0.93	2.58	0.98	2.16*

* P < 0.05

ตารางที่ 19 พบว่า ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนของอาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดับมาก คือ การเชิญวิทยากรมาบรรยายในช่วงโมงเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรม ในชุมชนในวันเสาร์หรืออาทิตย์ การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ในระหว่าง หยุดภาคเรียน ส่วนที่เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดับน้อย คือ การเชิญวิทยากรมาบรรยายในเวลา พักหรือหลังเลิกเรียนและในวันเสาร์หรืออาทิตย์ การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรม ในชุมชนในช่วงโมงเรียน และในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปชม นิทรรศการต่าง ๆ ในช่วงโมงเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ ในช่วงโมงเรียนและเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิในช่วงโมงเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปตอบปัญหาแข่งขันทางสื่อมวลชนใน เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งชุมชนในช่วงโมงเรียนและ เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน สำหรับความคิดเห็นอื่น ๆ นั้น อยู่ในระดับปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์ระหว่างวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน พบว่า การเชิญ วิทยากรมาบรรยายในระหว่างหยุดภาคเรียน ในวันหยุดราชการอื่น ๆ และเมื่อมีโอกาสพิเศษ การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน ระหว่างหยุด ภาคเรียน และวันหยุดราชการอื่น ๆ การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ ใน ช่วงโมงเรียน และเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษา นอกสถานที่ในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน และเมื่อมีโอกาสพิเศษ การพาหรือแนะนำนักศึกษา ออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อมีโอกาสพิเศษ การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปตอบปัญหาแข่งขัน ทางสื่อมวลชนในช่วงโมงเรียน และเมื่อมีโอกาสพิเศษ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอื่น ๆ นั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์ ระหว่างวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน โดยส่วนรวม พบว่า แตกต่างกัน

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ ก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาภายในภาควิชาภูมิศาสตร์

กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ	อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ ก่อนการใช้ ประโยชน์จากแหล่งชุมชน				
1.1 ให้อุทยานตร์ สไลด์ ฟลิ์มสตริป หรือรูปภาพ	3.42	0.86	3.12	0.85	2.30*
1.2 ให้ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ	3.28	0.82	3.29	0.83	0.02
1.3 ให้ร่วมปฐมนิเทศเพื่อทราบ จุดประสงค์และรายละเอียดต่าง ๆ	3.15	0.86	3.37	0.80	1.08
1.4 ให้ติดต่อขอทราบรายละเอียด เกี่ยวกับแหล่งชุมชนนั้นก่อน	3.37	0.79	3.21	0.81	1.14
1.5 ให้ทำแบบทดสอบเกี่ยวกับ เรื่องที่จะศึกษา	1.98	1.17	2.31	1.17	1.64
1.6 ให้เตรียมคำถามต่าง ๆ	3.38	0.87	3.18	0.91	2.50*
2. กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติหลังการใช้ ประโยชน์จากแหล่งชุมชน					
2.1 ให้เขียนรายงานส่ง	3.59	0.73	3.64	0.79	0.23
2.2 ให้จัดอภิปราย	3.16	1.00	2.48	1.07	2.83*
2.3 ให้จัดนิทรรศการ	1.87	1.19	1.93	1.23	2.55*
2.4 ให้จับบันทึกไว้	3.08	0.87	2.58	0.98	0.84
2.5 ให้ทำแบบฝึกหัดทั้งปรนัยและ อัตนัย	2.01	1.08	2.37	1.12	1.80

ตารางที่ 20 (ต่อ)

กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ	อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	26. ให้เขียนจดหมายตอบขอบคุณ แสดงความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะไปยังเจ้าหน้าที่ ประจำแหล่งชุมชนนั้น	3.58	0.77	3.57	
รวม	3.37	0.87	3.18	0.89	2.05*

* $P < 0.05$

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 20 พบว่า กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนของอาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์ทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้มาก คือ ให้เขียนรายงานส่ง ให้เขียนจดหมายขอขออนุญาตแสดงความคิดเห็นตลอดจนข้อเสนอแนะไปยังเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งชุมชน ส่วนที่เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้น้อย คือ ให้ทำแบบทดสอบก่อนที่จะศึกษา และให้จัดนิทรรศการ สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติอื่น ๆ นั้น อยู่ในระดั้ปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ พบว่า กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน คือ ให้อุทพายนตร์ สไลด์ ฟิล์มสตริป และรูปภาพ เกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษา ให้เตรียมคำถามต่าง ๆ ให้จัดอภิปราย และให้จัดนิทรรศการ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอื่น ๆ นั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน โดยส่วนรวม พบว่า แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภายในภาควิชาภูมิศาสตร์ระหว่างวิทยาลัยครู
นครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบ
การสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรีโดยส่วนรวมทั้ง 4 เรื่อง

ลำดับที่	การใช้ประโยชน์ จากแหล่งชุมชนในเรื่อง	อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ นครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ภูมิศาสตร์ กลุ่มภาคเหนือ		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
		1	ประเภทของแหล่งชุมชน	2.69	0.92	
2	วิธีการใช้ประโยชน์จาก แหล่งชุมชน	3.42	0.78	3.15	0.85	2.13*
3	ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์ จากแหล่งชุมชน	2.79	0.93	2.58	0.98	2.16*
4	กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ ก่อนและหลังการใช้ประโยชน์ จากแหล่งชุมชน	3.37	0.84	3.18	0.89	2.05*
	รวม	3.06	0.86	2.87	0.92	2.10*

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 21 พบว่า ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นโดยส่วนรวมทุกเรื่องแล้ว
ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภายในภาควิชาภูมิศาสตร์ระหว่างวิทยาลัยครู
นครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชา
สังคมศึกษาภายในภาควิชาปรัชญาและศาสนา

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ห้องสมุด					
1.1 ห้องสมุดวิทยาลัยครู	3.79	0.78	3.51	0.78	1.29
1.2 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยหรือ วิทยาลัยอื่น ๆ	3.28	0.80	3.00	0.80	2.08*
1.3 ห้องสมุดประชาชน	2.62	0.90	2.57	0.98	0.29
1.4 ห้องสมุดธนาคาร	2.90	0.87	2.61	0.94	1.44
1.5 ห้องสมุดทั่วไป	2.39	1.01	2.09	1.15	1.51
2. โบราณสถาน และ โบราณวัตถุ					
2.1 วัง	2.49	1.00	2.02	1.19	2.34*
2.2 วัด	3.81	0.73	3.50	0.79	2.55*
2.3 เมือง	3.15	0.82	3.00	0.88	0.76
2.4 สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์	3.18	0.81	3.31	0.82	0.65
2.5 ปูนียสถาน	3.21	0.79	3.49	0.87	2.55*
2.6 โบราณวัตถุ	3.69	0.77	3.59	0.78	0.49
3. พิพิธภัณฑ์					
3.1 พิพิธภัณฑ์เฉพาะด้าน	2.41	1.08	2.14	1.03	2.24*
3.2 พิพิธภัณฑ์ทั่วไป	3.57	0.78	3.51	0.79	0.29
3.3 แหล่งสะสมส่วนบุคคล	3.15	0.82	3.01	0.89	1.68
4. สถานที่สำคัญทางศาสนา					
4.1 สถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา	3.59	0.78	3.76	0.76	0.84

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	4.2 สถานที่สำคัญทางคริสต์ศาสนา	3.65	0.77	3.46	
4.3 สถานที่สำคัญทางศาสนาอิสลาม	3.19	0.81	2.45	1.10	2.73*
5. สถานนันทนาการ					
5.1 สวนสนุก	2.39	1.00	2.01	1.15	2.27*
5.2 โรงละคร	2.28	1.05	1.78	1.25	2.51*
5.3 โรงภาพยนตร์	2.75	0.89	2.89	0.91	0.69
5.4 สโมสร	2.45	0.90	2.05	1.17	2.50*
6. สถานที่ราชการหรือรัฐวิสาหกิจ					
6.1 ศาล	2.59	0.98	2.30	1.03	2.47*
6.2 ทัณฑสถาน	2.50	0.95	2.43	1.02	0.43
6.3 ศาลากลางหรือที่ว่าการต่าง ๆ	2.65	0.90	2.62	0.98	0.12
6.4 ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข	2.61	0.92	2.59	0.99	0.08
6.5 ที่ทำการองค์การโทรศัพท์	2.44	0.99	2.39	1.04	0.25
6.6 ที่ทำการไฟฟ้าและประปา	2.50	0.90	2.52	1.00	0.07
6.7 โรงพยาบาลของรัฐหรือ หน่วยงานสาธารณสุขอื่น ๆ	2.72	0.87	2.44	0.97	0.39*
6.8 สถานีตำรวจ	2.89	0.89	2.55	0.84	2.27
6.9 สำนักงานสถิติ	2.42	0.99	2.21	1.14	1.00
6.10 สำนักงานชลประทาน	2.35	1.01	2.18	1.15	0.84
6.11 สำนักงานแรงงาน	2.31	1.02	2.27	1.11	0.17



ตารางที่ 22 (ต่อ)

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา		อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา		t
	กลุ่มนครหลวง		กลุ่มภาคเหนือ		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
6.12 สำนักงานพาณิชย์หรือหน่วยงาน พาณิชย์ต่าง ๆ	2.42	0.99	2.41	1.05	0.05
6.13 สำนักงานการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	2.37	1.00	2.17	1.17	1.01
6.14 ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ	2.45	0.98	2.54	1.00	0.45
7. สถานประกอบการของเอกชน					
7.1 บริษัท หรือห้างร้าน	2.49	0.99	2.29	1.01	2.50*
7.2 ธนาคารหรือสถาบันทางการเงิน	2.36	1.00	2.23	1.05	0.65
7.3 สำนักงานทางกฎหมาย	2.59	0.97	2.41	1.00	0.87
7.4 สมาคมหรือมูลนิธิต่าง ๆ	2.48	0.97	2.32	1.00	2.19*
8. แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางการศึกษา					
8.1 อุทยาน วนอุทยาน หรือ สวนสาธารณะ	3.50	0.79	3.52	0.79	0.09
8.2 สถานที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า	3.00	0.85	2.70	0.95	2.50*
8.3 แหล่งท่องเที่ยวทั่วไป	2.79	0.96	2.59	0.99	2.52*
9. แหล่งอุตสาหกรรม					
9.1 อุตสาหกรรมในครัวเรือน	2.19	1.08	2.10	1.14	0.50
9.2 อุตสาหกรรมในโรงงาน	2.49	0.97	2.10	1.07	2.67*
10. แหล่งประกอบอาชีพทางการเกษตร					
10.1 ฟาร์มเลี้ยงสัตว์	2.37	1.00	2.10	1.14	0.74
10.2 ไร่นา และสวนผลไม้	3.48	0.79	3.37	0.78	0.50

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	11. วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	3.48	0.79	3.37	
12. สหกรณ์					
12.1 สหกรณ์การเกษตร	2.18	1.11	2.16	1.12	0.08
12.2 สหกรณ์ร้านค้า	2.07	1.17	2.11	1.15	0.17
12.3 สหกรณ์ออมทรัพย์	2.05	1.18	1.95	1.20	6.50
12.4 สหกรณ์บริการ	2.45	0.98	2.37	1.05	1.37
13. แหล่งชุมชนแออัด	2.78	0.87	2.19	0.94	2.75*
14. ศูนย์วัฒนธรรม	2.67	0.89	2.77	0.95	1.51
รวม	2.85	0.82	2.59	0.96	2.13*

* P < 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 22 พบว่า ประเภทของแหล่งชุมชนที่อาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนาทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้มาก คือ ห้องสมุดวิทยาลัยครู วัด โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑที่ทั่ว ๆ ไป สถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา อุทยานวนอุทยาน หรือสวนสาธารณะ ส่วนที่เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้น้อย คือ ห้องสมุดทั่ว ๆ ไป วัง พิพิธภัณฑที่เฉพาะด้าน สวนสนุก โรงละคร สโมสร ที่ทำการองค์การโทรศัพท์ สำนักงานสถิติ สำนักงานชลประทาน สำนักงานแรงงาน สำนักงานพาณิชย์หรือหน่วยงานพาณิชย์ต่าง ๆ สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ สมาคมหรือมูลนิธิต่าง ๆ อุตสาหกรรม โรงงาน ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ไร่นาและสวนผลไม้ สหกรณ์ออมทรัพย์ สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนที่นำมาใช้อื่น ๆ นั้น อยู่ในระดั้มานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนาระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ พบว่า การใช้ประโยชน์จากห้องสมุดมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยอื่น ๆ วัง วัด ปุชนิยมสถาน พิพิธภัณฑที่เฉพาะด้าน สถานที่สำคัญทางศาสนาอิสลาม สวนสนุก โรงละคร สโมสร ศาล สถานีตำรวจ บริษัทหรือห้างร้าน สมาคม หรือมูลนิธิต่าง ๆ สถานที่อนุรักษณ์พันธสัตว์ป่า แหล่งท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไป อุตสาหกรรมโรงงาน สหกรณ์ร้านค้า และแหล่งชุมชนแออัด มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดั้ม .05 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนที่นำมาใช้อื่น ๆ นั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ปรัชญาและศาสนาระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนที่ใช้ โดยส่วนรวม พบว่าแตกต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาภายในภาควิชาปรัชญาและศาสนา

วิชาการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. การพานักศึกษาไปฟังวิทยากรบรรยาย เนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ	3.47	0.83	3.42	
2. การเชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักศึกษาฟัง ในชั้นเรียน	3.59	0.78	3.54	0.81	1.31
3. การพานักศึกษาไปร่วมกิจกรรม ในชุมชน เนื่องในวันสำคัญ	3.78	0.71	3.50	0.85	1.38
4. การพานักศึกษาไปชมนิทรรศการ ต่าง ๆ	3.15	0.92	3.12	0.92	2.14*
5. การพานักศึกษาออกไปทัศนศึกษา นอกสถานที่	3.77	0.71	3.59	0.79	1.18
6. การพานักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิในเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้อง	3.01	0.97	2.64	0.95	2.29*
7. การพานักศึกษาออกไปตอบปัญหา แข่งขันทางสื่อมวลชน	2.59	0.99	2.51	0.99	2.19*
8. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	3.76	0.7	3.61	0.77	0.74
9. การแนะนำนักศึกษาไปฟังวิทยากร บรรยายเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ	3.48	0.83	3.40	0.85	0.39
10. การแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรม ในชุมชน เนื่องในวันสำคัญ ๆ ต่าง ๆ	3.79	0.71	3.67	0.75	2.60*
11. การแนะนำนักศึกษาไปชมนิทรรศการ ต่าง ๆ	3.45	0.85	3.41	0.83	0.19

ตารางที่ 23 (ต่อ)

วิชาการ ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	12. การแนะนำนักศึกษาออกไป ทัศนศึกษานอกสถานที่	3.63	0.77	3.59	
13. การแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ	3.67	0.75	3.53	0.81	0.69
14. การแนะนำนักศึกษาออกไปตอบปัญหา แข่งขันทางสื่อมวลชน	3.20	0.89	2.98	0.92	2.14*
รวม	3.48	0.80	3.12	0.84	2.24*

* $P < 0.05$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 23 พบว่า วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนของอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนาทั้งในวิทยาลัยครุกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดับมาก คือ การเชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักศึกษาฟังในชั้นเรียน การพานักศึกษาออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งชุมชนประเภทต่าง ๆ การแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดับน้อย คือ การพานักศึกษาออกไปตอบปัญหาแข่งขันทางสื่อมวลชน สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้นอยู่ในระดับปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนา ระหว่างวิทยาลัยครุกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ พบว่า การพานักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ การพานักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้อง การพานักศึกษาไปตอบปัญหาแข่งขันทางสื่อมวลชน การแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชน เนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ และการแนะนำนักศึกษาออกไปตอบปัญหาแข่งขันจากรายการความรู้ทางสื่อมวลชน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนา ระหว่างวิทยาลัยครุกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน โดยส่วนรวม พบว่า แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน

ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาภายในภาควิชาปรัชญาและศาสนา

ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. การเชิญวิทยากรมาบรรยาย				
1.1 ในชั่วโมงเรียน	3.72	0.77	3.51	0.78	2.15*
1.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.43	0.99	2.22	1.19	2.05*
1.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	2.59	0.97	2.55	1.17	0.69
1.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	2.53	0.99	2.52	1.10	0.02
1.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.54	0.98	2.51	1.01	0.18
1.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	3.06	0.84	2.79	0.86	1.34
2. การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วม กิจกรรมในชุมชน					
2.1 ในชั่วโมงเรียน	2.41	1.01	2.37	1.16	0.19
2.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.55	0.98	2.55	1.17	0.50
2.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.72	0.77	3.50	0.87	2.29*
2.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.42	0.78	3.40	0.78	0.09
2.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	3.50	0.75	3.40	0.76	0.50
2.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	3.48	0.83	3.00	0.83	2.15*
3. การพาหรือแนะนำนักศึกษา ไปชมนิทรรศการต่าง ๆ					
3.1 ในชั่วโมงเรียน	2.59	1.12	2.61	0.24	0.38
3.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.41	1.00	2.12	1.10	2.44*
3.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.68	0.74	3.59	0.77	0.45

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	3.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	2.56	0.97	2.50	
3.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.86	0.94	2.71	0.90	0.77
3.6 เมื่อมีโอกาพิเศษ	3.03	0.85	2.81	0.88	2.08*
4. การพาหรือแนะนำนักศึกษา					
ออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่					
4.1 ในชั่วโมงเรียน	2.50	1.17	2.55	1.13	0.24
4.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.57	0.99	2.86	0.99	2.55*
4.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.42	0.77	3.46	0.79	0.17
4.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.55	0.74	3.50	0.78	0.28
4.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.61	0.89	2.53	0.99	0.39
4.6 เมื่อมีโอกาพิเศษ	2.58	0.90	2.54	0.99	0.18
5. การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไป					
สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ					
5.1 ในชั่วโมงเรียน	2.41	1.00	2.49	1.01	0.37
5.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.37	1.01	2.18	1.15	2.42*
5.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	2.56	1.03	2.59	1.05	0.41
5.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.52	0.77	2.57	0.96	2.89*
5.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.49	0.99	2.27	1.10	1.08
5.6 เมื่อมีโอกาพิเศษ	2.57	0.99	2.66	1.05	0.55
6. การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไป					
คอมพิวเตอร์แข่งขันทางสื่อมวลชน					
6.1 ในชั่วโมงเรียน	2.36	1.02	2.16	1.18	1.00

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	6.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.45	0.99	2.07	
6.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.37	0.91	3.19	0.82	2.39*
6.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.11	0.83	2.82	0.94	1.43
6.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	3.02	0.87	3.18	0.82	1.64
6.6 เมื่อมีโอกาพิเศษ	2.74	0.93	2.64	0.98	1.50
7. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากแหล่งชุมชนประเภทต่าง ๆ					
7.1 ในช่วงโมงเรียน	2.45	0.99	2.38	1.10	1.32
7.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.46	0.99	2.41	1.00	0.42
7.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.49	0.78	3.41	0.78	0.39
7.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.44	0.79	3.42	0.79	0.09
7.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.67	0.95	2.47	0.98	2.50*
7.6 เมื่อมีโอกาพิเศษ	2.50	0.97	2.57	0.95	0.44
รวม	2.67	0.98	2.50	1.03	2.18*

* P < 0.05

ตารางที่ 24 พบว่า ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนของอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนาทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้มาก คือ การเชิญวิทยากรมาบรรยายในช่วงโมงเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนในวันเสาร์หรืออาทิตย์ การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ ในวันเสาร์หรืออาทิตย์ การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ ในระหว่างหยุดภาคเรียน ส่วนที่เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้น้อย คือ การเชิญวิทยากรมาบรรยายในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนในช่วงโมงเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ ในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในช่วงโมงเรียน และในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปตอบปัญหาเชิงชั้นทางสื่อมวลชนในช่วงโมงเรียน และในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้น อยู่ในระดับปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนา ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน พบว่าการเชิญวิทยากรมาบรรยายในช่วงโมงเรียน และในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนในวันเสาร์หรืออาทิตย์ และเมื่อมีโอกาสพิเศษ การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนในวันเสาร์หรืออาทิตย์ และเมื่อมีโอกาสพิเศษ การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ ในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียนและเมื่อมีโอกาสพิเศษ การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน และระหว่างหยุดภาคเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปตอบปัญหาเชิงชั้นทางสื่อมวลชนในวันเสาร์หรืออาทิตย์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งชุมชนประเภทต่าง ๆ ในวันหยุดราชการอื่น ๆ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนา ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน โดยส่วนรวม พบว่า แตกต่างกัน

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ ก่อนและหลัง
การใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนภายในภาควิชาปรัชญาและศาสนา

กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ	อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อน การใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน				
1.1 ให้ดูภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป หรือรูปภาพ	3.39	0.89	3.09	0.88	2.50*
1.2 ให้ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ	3.42	0.81	3.22	0.82	2.40*
1.3 ให้ร่วมปฐมนิเทศเพื่อทราบ จุดประสงค์และรายละเอียดต่าง ๆ	3.75	0.77	3.50	0.82	2.15*
1.4 ให้ติดต่อขอรายละเอียดเกี่ยวกับ แหล่งชุมชนนั้น	3.28	0.79	3.28	0.86	0.69
1.5 ให้ทำแบบทดสอบก่อนที่จะศึกษา	2.51	0.97	2.50	1.02	0.05
1.6 ให้เตรียมคำถามต่าง ๆ	2.99	0.95	3.43	0.87	2.19*
2. กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติหลังการใช้ ประโยชน์จากแหล่งชุมชน					
2.1 ให้เขียนรายงานส่ง	3.64	0.74	3.73	0.79	1.43
2.2 ให้จัดอภิปราย	3.41	1.01	3.14	0.88	2.32*
2.3 ให้จัดนิทรรศการ	2.19	1.05	2.19	1.07	0.01
2.4 ให้จัดบันทึก	3.45	0.74	3.51	0.82	1.74
2.5 ให้ทำแบบฝึกหัดทั้งปรนัย และอัตนัย	2.27	1.07	2.08	1.20	2.21*

ตารางที่ 25 (ต่อ)

กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ	อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	2.6 ให้เขียนจดหมายตอบขอบคุณ แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ไปยังเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งชุมชน	3.68	0.76	3.57	
รวม	3.32	0.83	3.11	0.87	2.11*

* P < 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 25 พบว่า กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนของอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนา ทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง และกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้มาก คือ ให้นักศึกษาเอกสารต่าง ๆ ก่อนการใช้ให้เขียนรายงานส่ง ให้เขียนจดหมายตอบขอบคุณ แสดงความคิดเห็นตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ ไปยังเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งชุมชน ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับที่ให้นักศึกษาปฏิบัติอื่น ๆ นั้น อยู่ในระดั้มานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนา ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ พบว่า การให้นักศึกษาดูภาพยนตร์ สไลด์ ฟิล์มสตริป และ รูปภาพ ให้นักศึกษาเอกสารต่าง ๆ ให้ร่วมปฐมนิเทศ เพื่อทราบจุดประสงค์และรายละเอียดต่าง ๆ ให้เตรียมคำถามต่าง ๆ และให้ทำแบบฝึกหัด ทั้งปรนัยและอัตนัย มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติอื่น ๆ นั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนา ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน โดยส่วนรวม พบว่า แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภายในภาควิชาปรัชญาและศาสนา ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี โดยส่วนรวม ทั้ง 4 เรื่อง

ลำดับที่	การใช้ประโยชน์ จากแหล่งชุมชนในเรื่อง	อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มภาคเหนือ		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
		1	ประเภทของแหล่งชุมชน	2.85	0.82	
2	วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	3.48	0.80	3.12	0.84	2.24*
3	ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์ จากแหล่งชุมชน	2.67	0.98	1.50	1.03	2.18*
4	กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อน และหลังการใช้ประโยชน์จาก แหล่งชุมชน	3.32	0.83	3.11	0.89	2.11*
	รวม	3.11	0.87	2.75	0.92	2.35*

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 26 พบว่า ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นโดยส่วนรวมทุกเรื่องแล้ว ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภายในภาควิชาปรัชญาและศาสนา ระหว่าง วิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชา
สังคมศึกษาภายในภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X} .	S.D.	
	1. ห้องสมุด				
1.1 ห้องสมุดวิทยาลัย	3.55	0.76	3.51	0.79	0.19
1.2 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยหรือ วิทยาลัยอื่น ๆ	2.54	0.79	2.31	0.99	2.14*
1.3 ห้องสมุดประชาชน	2.80	0.89	2.60	0.92	1.00
1.4 ห้องสมุดธนาคาร	2.91	0.87	2.55	0.97	2.80*
1.5 ห้องสมุดทั่วไป	2.47	0.99	2.46	0.99	0.13
2. โบราณสถานและโบราณวัตถุ					
2.1 วัง	1.85	1.16	1.79	1.20	0.09
2.2 วัด	2.79	0.89	3.27	0.87	2.39*
2.3 เมือง	2.48	0.99	2.64	0.97	2.12*
2.4 สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์	2.86	0.88	3.19	0.89	1.64
2.5 ปูนูนียสถาน	2.90	0.89	2.60	0.95	2.16*
2.6 โบราณวัตถุ	2.39	1.00	2.45	0.93	1.29
3. พิพิธภัณฑ์					
3.1 พิพิธภัณฑ์เฉพาะด้าน	2.14	1.04	2.40	1.03	2.27*
3.2 พิพิธภัณฑ์ทั่วไป	3.14	0.82	3.43	0.83	1.43
3.3 แหล่งสะสมส่วนบุคคล	2.81	0.89	2.70	0.92	0.55

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	4. สถานที่สำคัญทางศาสนา				
4.1 สถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา	3.00	0.89	2.77	0.95	1.64
4.2 สถานที่สำคัญทางคริสตศาสนา	2.39	1.00	2.49	0.99	1.08
4.3 สถานที่สำคัญทางศาสนาอิสลาม	1.89	1.17	1.54	1.29	2.69*
5. สถานนันทนาการ					
5.1 สวนสนุก	2.40	1.00	2.28	1.04	0.60
5.2 โรงละคร	2.48	0.99	2.09	1.16	2.95*
5.3 โรงภาพยนตร์	3.16	0.89	2.99	0.87	2.15*
5.4 สโมสร	2.45	1.04	2.19	0.99	2.21*
6. สถานที่ราชการหรือรัฐวิสาหกิจ					
6.1 ศาล	3.45	0.78	3.55	0.77	1.50
6.2 ทัณฑสถาน	3.07	0.85	2.98	0.83	0.45
6.3 ศาลากลางหรือที่ว่าการต่าง ๆ	3.25	0.81	3.48	0.78	2.35*
6.4 ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข	3.10	0.84	2.82	0.92	2.25*
6.5 ที่ทำการองค์การโทรศัพท์	2.71	0.92	2.65	0.97	0.29
6.6 ที่ทำการไฟฟ้าและประปา	2.40	0.97	2.44	1.01	0.50
6.7 โรงพยาบาลหรือหน่วยงาน สาธารณสุขต่าง ๆ	2.55	0.96	2.37	1.05	2.48*
6.8 สถานีตำรวจ	2.67	0.96	2.57	0.99	0.44
6.9 สำนักงานสถิติ	2.60	0.97	2.35	1.06	2.41*
6.10 สำนักงานชลประทาน	2.48	0.99	2.40	1.00	0.26
6.11 สำนักงานแรงงาน	2.61	0.91	2.41	1.03	1.00

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	6.12 สำนักงานพาณิชย์หรือ หน่วยงานพาณิชย์ต่าง ๆ	2.73	0.80	2.65	
6.13 สำนักงานการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย	2.40	0.98	2.33	1.11	0.78
6.14 ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ พิเศษ	2.78	0.97	3.10	1.00	2.59*
7. สถานประกอบการของเอกชน					
7.1 บริษัทหรือห้างร้าน	3.77	0.73	3.51	0.82	1.45*
7.2 ธนาคารหรือสถาบัน ทางการเงิน	3.39	0.76	3.18	0.79	2.14*
7.3 สำนักงานกฎหมาย	3.66	0.73	3.50	0.79	2.29*
7.4 สมาคมหรือมูลนิธิ	2.70	0.92	2.89	0.94	0.93
8. แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า ทางการศึกษา					
8.1 อุทยาน วนอุทยาน หรือสาธารณะ	3.40	0.77	3.49	0.82	0.45
8.2 สถานที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า	3.08	0.87	2.84	0.95	2.18*
8.3 แหล่งท่องเที่ยวทั่ว ๆ ไป	2.99	0.90	2.75	1.17	
9. แหล่งอุตสาหกรรม					
9.1 อุตสาหกรรมในครัวเรือน	2.70	0.92	2.94	0.92	1.18
9.2 อุตสาหกรรมโรงงาน	3.09	0.89	2.60	0.97	2.39*

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ประเภทของแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	10. แหล่งประกอบอาชีพทางการ เกษตร				
10.1 ฟาร์มเลี้ยงสัตว์	2.09	1.15	2.43	1.02	2.60
10.2 ไร่นา และสวนผลไม้	3.10	0.90	3.19	0.85	0.05
11. วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ					
เฉพาะค้ำ	3.39	0.81	3.28	0.87	0.75
12. สหกรณ์					
12.1 สหกรณ์การเกษตร	3.15	0.85	3.35	0.86	1.00
12.2 สหกรณ์ร้านค้า	3.12	0.86	3.29	0.89	0.84
12.3 สหกรณ์ออมทรัพย์	3.07	0.87	3.00	0.93	0.35
12.4 สหกรณ์บริการ	3.45	0.79	3.27	0.87	0.87
13. แหล่งชุมชนแออัด	3.00	0.89	2.70	0.94	2.50*
14. ศูนย์วัฒนธรรม	2.91	0.90	3.02	0.86	0.55
รวม	2.70	0.92	2.53	0.99	2.14*

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 27 พบว่า ประเภทของแหล่งชุมชนที่อาจารย์ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ และการเมือง ทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดับ มาก คือ ห้างสรรพสินค้า วิทยาลัยครู บริษัทหรือห้างร้าน สำนักงานทางกฎหมาย ส่วนที่เห็นว่าควร นำมาใช้ในระดับน้อย คือ ห้างสรรพสินค้า ทั่วไป วัง เมือง โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑสถาน เฉพาะด้าน สถานที่สำคัญทางศาสนา สถานที่สำคัญทางศาสนาอิสลาม สวนสนุก โรงละคร สโมสร ที่ทำการไฟฟ้าและประปา สำนักงานชลประทาน สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนที่นำมาใช้อื่น ๆ นั้นอยู่ใน ระดับปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และการเมือง ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ พบว่า การใช้ประโยชน์จากห้างสรรพสินค้า วิทยาลัยหรือวิทยาลัยอื่น ๆ ห้างสรรพสินค้า วัด เมือง ปุชนิยมสถาน พิพิธภัณฑสถาน เฉพาะด้าน สถานที่สำคัญทางศาสนาอิสลาม โรงละคร โรงภาพยนตร์ สโมสร ที่ว่าการต่าง ๆ ที่ทำการ ไปรษณีย์โทรเลข โรงพยาบาลหรือหน่วยงานสาธารณสุขต่าง ๆ สำนักงานสถิติ ศูนย์ส่งเสริม ศิลปอาชีพพิเศษ ธนาคารหรือสถาบันการเงิน สำนักงานทางกฎหมาย สถานที่อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า อุทยานหรือสวนสาธารณะ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ และแหล่งชุมชนแออัด มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับความคิดเห็น เกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนที่นำมาใช้ อื่น ๆ นั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และการเมือง ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนที่ใช้ ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยส่วนรวม พบว่า แตกต่างกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบ
การสอนวิชาสังคมศึกษาภายในภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง

วิธีการใช้ประโยชน์ จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. การพานักศึกษาไปฟังวิทยากร บรรยายเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ	3.48	0.81	2.99	
2. การเชิญวิทยากรมาบรรยาย ให้นักศึกษาฟังในชั้นเรียน	3.49	0.81	3.37	0.85	1.60
3. การพานักศึกษาไปร่วมกิจกรรม ในชุมชนเนื่องในวันสำคัญ ๆ	3.42	0.83	3.41	0.81	2.15*
4. การพานักศึกษาไปชมนิทรรศการ ต่าง ๆ	3.33	0.86	3.17	0.92	0.78
5. การพานักศึกษาออกไปทัศนศึกษา นอกสถานที่	3.67	0.75	3.63	0.75	0.19
6. การพานักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิในเนื้อหาวิชา ที่เกี่ยวข้อง	2.74	0.87	2.71	0.97	2.14*
7. การพานักศึกษาออกไปตอบปัญหา แข่งขันทางสื่อมวลชน	2.75	0.87	2.62	0.98	1.65
8. การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งชุมชน ด้วยตนเอง	3.59	0.78	3.57	0.77	2.09*
9. การแนะนำนักศึกษาไปฟังวิทยากร บรรยาย เนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ	3.47	0.81	3.35	0.84	0.58
10. การแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรม ในชุมชนเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ	3.45	0.73	3.48	0.78	1.05

ตารางที่ 28 (ต่อ)

วิธีการใช้ประโยชน์ จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	11. การแนะนำนักศึกษาไปชม นิทรรศการต่าง ๆ	3.46	0.82	3.40	
12. การแนะนำนักศึกษาออกไป ทัศนศึกษานอกสถานที่	3.71	0.74	3.64	0.75	1.34
13. การแนะนำนักศึกษาออกไป สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในเนื้อหาวิชา ที่เกี่ยวข้อง	3.79	0.72	3.62	0.75	2.54*
14. การแนะนำนักศึกษาออกไป ตอบปัญหาแข่งขันทางสื่อมวลชน	2.33	0.76	2.21	0.79	2.59*
รวม	3.50	0.82	3.13	0.89	2.43*

* P < 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 28 พบว่า วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนของอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง ทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เห็นว่าควร นำมาใช้ในระดับมาก คือ การพานักศึกษาออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเองจากแหล่งชุมชนประเภทต่าง ๆ การแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนที่เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดับน้อย คือ การแนะนำนักศึกษาออกไปตอบปัญหาแข่งขันทาง สื่อมวลชน สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้น อยู่ใน ระดับปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ พบว่า การพานักศึกษาไปฟังวิทยากร บรรยายเรื่องในโอกาสสำคัญ ๆ การพานักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนเนื่องในวันสำคัญ ๆ การพานักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งชุมชน ประเภทต่าง ๆ การแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิใน เนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้อง การแนะนำนักศึกษาออกไปตอบปัญหาแข่งขันทางสื่อมวลชนมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง ระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน โดยส่วนรวม พบว่า แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน
ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาภายในภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง

ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์ จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. การเชิญวิทยากรมาบรรยาย				
1.1 ในช่วงโมงเรียน	3.47	0.80	3.43	0.83	0.40
1.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.54	0.97	2.12	0.98	0.85
1.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	2.56	0.99	2.49	0.99	0.19
1.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	2.59	0.98	2.60	1.07	0.82
1.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.85	1.02	2.50	1.05	2.07*
1.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	3.59	0.77	3.52	0.79	0.26
2. การพาหรือแนะนำนักศึกษา ไปร่วมกิจกรรมในชุมชน					
2.1 ในช่วงโมงเรียน	2.47	0.98	2.06	1.05	2.55*
2.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.41	1.00	2.43	1.00	0.39
2.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.48	0.75	3.45	0.77	0.15
2.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.33	0.82	3.40	0.86	0.50
2.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	3.49	0.80	3.27	0.88	2.09*
2.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	3.50	0.78	3.54	0.79	0.18
3. การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปชม นิทรรศการ					
3.1 ในช่วงโมงเรียน	1.99	1.15	1.82	1.25	1.89
3.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.54	0.98	2.50	0.99	0.17
3.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.65	0.74	3.59	0.75	0.29

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์ จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	3.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	2.58	0.95	2.63	
3.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.94	0.78	2.67	0.91	2.14*
3.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	2.87	0.89	2.59	0.99	1.38
4. การพาหรือแนะนำนักศึกษา ออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่					
4.1 ในช่วงโมงเรียน	2.39	1.03	2.10	1.17	0.43
4.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.70	1.00	2.30	1.10	2.50*
4.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.41	0.74	3.47	0.78	0.49
4.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.43	0.73	3.40	0.74	0.15
4.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.98	0.87	2.68	0.82	2.23*
4.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	2.56	0.97	2.52	0.94	0.19
5. การพาหรือแนะนำนักศึกษา ออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ					
5.1 ในช่วงโมงเรียน	2.56	0.93	2.50	1.00	0.26
5.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.50	1.04	2.53	1.09	0.50
5.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	2.68	0.99	2.51	1.05	2.62*
5.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.64	0.74	3.56	0.75	0.39
5.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.75	0.89	2.64	0.89	0.52
5.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	2.50	0.85	2.50	0.99	0.02

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์ จากแหล่งชุมชน	อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	6. การพาหรือเมื่อนำนักศึกษา ไปตอบปัญหาแข่งขันทางสื่อมวลชน				
6.1 ในช่วงโมงเรียน	2.21	1.02	1.95	1.25	2.34*
6.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.42	1.00	1.98	1.21	2.76*
6.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.49	0.75	0.99	0.83	2.52*
6.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.47	0.75	3.45	0.80	0.09
6.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	3.16	0.84	3.10	0.89	0.28
6.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	3.46	0.76	3.41	0.76	0.75
7. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากแหล่งชุมชนประเภทตัวเอง					
7.1 ในช่วงโมงเรียน	2.59	0.95	2.85	1.00	2.35*
7.2 เวลาพักหรือหลังเลิกเรียน	2.54	0.96	2.57	1.01	0.07
7.3 วันเสาร์หรืออาทิตย์	3.40	0.77	3.35	0.85	1.57
7.4 ระหว่างหยุดภาคเรียน	3.17	0.79	3.00	0.87	1.84
7.5 วันหยุดราชการอื่น ๆ	2.83	0.91	2.81	0.94	0.06
7.6 เมื่อมีโอกาสพิเศษ	2.57	0.95	2.54	0.99	0.15
รวม	2.72	0.88	2.54	0.99	2.09*

* P < 0.05

จากตารางที่ 29 พบว่า ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนของอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมืองทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือที่เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้มาก คือ การเชิญวิทยากรมาบรรยายเมื่อมีโอกาสพิเศษ การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนเมื่อมีโอกาสพิเศษ การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ ในวันเสาร์หรืออาทิตย์ การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในระหว่างหยุดภาคเรียน ส่วนที่เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้น้อย คือ การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนในช่วงโมงเรียนและในเวลาพัก หรือหลังเลิกเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ ในช่วงโมงเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปตอบปัญหาแข่งขันทางสื่อมวลชนในช่วงโมงเรียนและในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียน สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้น อยู่ในระดับปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมืองระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน พบว่า การเชิญวิทยากรมาบรรยายในวันหยุดราชการอื่น ๆ การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปร่วมกิจกรรมในชุมชนในช่วงโมงเรียน และวันหยุดราชการอื่น ๆ การพาหรือแนะนำนักศึกษาไปชมนิทรรศการต่าง ๆ ในวันหยุดราชการอื่น ๆ การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ในช่วงโมงเรียน เวลาพักหรือหลังเลิกเรียนและระหว่างหยุดภาคเรียน การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในวันเสาร์หรืออาทิตย์ การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในวันเสาร์หรืออาทิตย์ การพาหรือแนะนำนักศึกษาออกไปตอบปัญหาแข่งขันทางสื่อมวลชนในช่วงโมงเรียน ในเวลาพักหรือหลังเลิกเรียนและในวันเสาร์หรืออาทิตย์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งชุมชนประเภทต่าง ๆ ในช่วงโมงเรียน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนอื่น ๆ นั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมืองระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน โดยส่วนรวม พบว่า แตกต่างกัน

ตารางที่ 30 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลัง
การใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาภายใน
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และการเมือง

กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ	อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ ก่อนการใช้ประโยชน์ จากแหล่งชุมชน				
1.1 ให้ดูภาพยนตร์ สไลด์ ฟิล์มสตริป หรือรูปภาพ	2.88	0.92	3.24	0.85	2.80*
1.2 ให้ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ	3.62	0.74	3.51	0.80	2.55*
1.3 ให้ร่วมปฐมนิเทศเพื่อ ทราบจุดประสงค์และ รายละเอียดต่าง ๆ	3.19	0.82	3.41	0.80	2.61*
1.4 ให้ติดต่อขอรายละเอียด เกี่ยวกับแหล่งชุมชนนั้น	3.51	0.77	3.63	0.79	0.60*
1.5 ให้ทำแบบทดสอบก่อนที่จะ ศึกษา	2.53	0.99	2.59	1.01	0.29
1.6 ให้เตรียมคำถามต่าง ๆ	2.89	0.87	3.21	0.92	1.80
2. กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ หลังการใช้ประโยชน์ จากแหล่งชุมชน					
2.1 ให้เขียนรายงานส่ง	3.66	0.74	3.54	0.80	0.59
2.2 ให้จัดอภิปราย	3.14	0.82	2.87	0.93	2.14*

ตารางที่ 30 (ต่อ)

กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ	อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มภาคเหนือ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	2.3 ให้จัดอภิปราย	3.66	0.74	3.54	
2.4 ให้จัดบันทึก	3.14	0.82	2.87	0.93	2.14*
2.5 ให้ทำแบบฝึกหัดทั้งปรนัยและ อัตนัย	2.32	1.05	2.09	1.04	2.29*
2.6 ให้เขียนจดหมายตอบขอขอบคุณ แสดงความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะไปยังเจ้าหน้าที่ ประจำแหล่งชุมชน	3.59	0.76	3.69	0.75	0.50
รวม	3.27	0.91	3.01	0.94	2.11*

* $P < 0.05$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



จากตารางที่ 30 พบว่า กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนของอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมืองทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง และกลุ่มภาคเหนือที่เห็นว่าควรนำมาใช้ในระดั้มาก คือ ให้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ให้อ่านปฐมนิเทศเพื่อทราบจุดประสงค์และรายละเอียดต่าง ๆ ก่อนที่จะศึกษา ให้เขียนรายงานและให้เขียนจดหมายตอบขอบคุณ แสดงความคิดเห็นตลอดจนข้อเสนอแนะไปยังเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งชุมชนนั้น ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติอื่น ๆ นั้น อยู่ในระดั้มปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมืองระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ พบว่า การให้นักศึกษาดูภาพยนตร์ สไลด์ ฟิล์มสตริป และรูปภาพ ให้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ให้อ่านปฐมนิเทศเพื่อทราบจุดประสงค์และรายละเอียดต่าง ๆ ให้จัดอภิปราย และให้จัดนิทรรศการ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติอื่น ๆ นั้นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมืองระหว่างวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน โดยส่วนรวม พบว่า แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภายในภาควิชาปรัชญาและศาสนาระหว่างวิทยาลัยครูกุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรีโดยส่วนรวม ทั้ง 4 เรื่อง

ลำดับที่	การใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนในเรื่อง	อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มนครหลวง		อาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง กลุ่มภาคเหนือ		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
		1	ประเภทของแหล่งชุมชน	2.70	0.92	
2	วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	3.50	3.82	3.13	0.89	2.43*
3	ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	2.72	0.88	2.54	0.99	2.09*
4	กิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน	3.27	0.91	3.01	0.94	2.11*
	รวม	3.04	0.88	2.80	0.95	2.19*

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 31 พบว่า ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นโดยส่วนรวมทุกเรื่องแล้ว ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ภายในภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมืองระหว่างวิทยาลัยครูกุ่มนครหลวงกับกลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคัมศึกษาระหว่าง 5 ภาควิชา คือ ภาควิชาสังคัมวิทยา ภาควิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาภูมิศาสตร์ ภาควิชาปรัชญาและศาสนาและภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง ทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง และกลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคัมศึกษาระดับปริญญาตรี

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคัมศึกษาระหว่าง 5 ภาควิชา ภายในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคัมศึกษา ระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนที่นำมาใช้ประกอบการสอนวิชาสังคัมศึกษาระดับปริญญาตรี

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	9,356.36	4,678.18	5.22*
ภายในกลุ่ม	85	76,055.27	894.76	
รวม	89	85,411.63		

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 32 พบว่า ความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ 5 ภาควิชา เกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนที่นำมาใช้ประกอบการสอนวิชาสังคัมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างระหว่างภาควิชาเป็นรายคู่ โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นระหว่างภาควิชาด้วยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ่ ได้ผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 33 ค่าเฉลี่ยและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน
วิชาสังคมศึกษา ระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนที่นำมา
ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี

อาจารย์ภาควิชา	\bar{X}	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย					
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
		138.29	136.44	134.98	132.77	130.01	
สังคมวิทยา	(1)	138.29	-	1.35	3.31*	5.55*	8.28*
ประวัติศาสตร์	(2)	136.94		-	1.96	4.17*	6.93*
ภูมิศาสตร์	(3)	134.98			-	2.21	4.97*
ปรัชญาและศาสนา	(4)	132.77				-	2.76*
เศรษฐศาสตร์ และการเมือง	(5)	130.01					-

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 33 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนที่นำมาใช้
ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่างอาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยากับอาจารย์ภาควิชา
ภูมิศาสตร์ ปรัชญาและศาสนา เศรษฐศาสตร์และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์กับอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนา เศรษฐศาสตร์
และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์กับอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง มีความ
คิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนากับอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง
มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ส่วนอาจารย์ภาควิชาอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนน ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน
วิชาสังคมศึกษา ระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จาก
แหล่งชุมชน ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	5,608.67	2,804.33	3.38*
ภายในกลุ่ม	85	70,372.52	827.91	
รวม	89	75,981.19		

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 34 พบว่า ความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ 5 ภาควิชา เกี่ยวกับ
วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างระหว่างภาควิชาเป็นรายคู่ โดยการ
เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นระหว่างภาควิชา ด้วยวิธีการ
ทดสอบของเซฟเฟ่ ได้ผลดังตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 ค่าเฉลี่ยและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน
วิชาสังคมศึกษา ระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน
ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี

อาจารย์ภาควิชา	\bar{X}	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย				
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
		49.75	48.63	47.99	44.71	44.15
สังคมวิทยา	(1) 49.75	-	1.12	1.76	5.04*	5.60*
ประวัติศาสตร์	(2) 48.63		-	0.64	3.92*	4.48*
ภูมิศาสตร์	(3) 47.99			-	3.28*	3.84*
ปรัชญาและศาสนา	(4) 44.71				-	0.56
เศรษฐศาสตร์และการเมือง	(5) 44.15					-

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 35 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน
ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาระหว่างอาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยากับอาจารย์ภาควิชาปรัชญา
และศาสนา เศรษฐศาสตร์และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์กับอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนา เศรษฐศาสตร์
และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์กับอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนา เศรษฐศาสตร์และ
การ เมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนภาควิชาอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน
วิชาสังคมศึกษา ระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์
จากแหล่งชุมชนประกอบ การสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	4,643.64	2,321.82	4.41*
ภายในกลุ่ม	85	44,678.47	525.61	
รวม	89	49,322.11		

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 36 พบว่า ความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ 5 ภาควิชา เกี่ยวกับ
ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบ การสอนวิชาสังคมศึกษา แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างระหว่างภาควิชา เป็นรายคู่
โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็น ระหว่างภาควิชา
ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ ได้ผลดังตารางต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 37 ค่าเฉลี่ยและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบ การสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี

อาจารย์ภาควิชา	\bar{X}	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย				
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	120.96	118.65	116.97	116.64	115.95	
สังคมวิทยา	(1) 120.96	-	2.31	3.99*	4.32*	5.01*
ประวัติศาสตร์	(2) 118.65	-	-	1.68	2.01	3.70*
ภูมิศาสตร์	(3) 116.97	-	-	-	0.33	1.02
ปรัชญาและศาสนา	(4) 116.64	-	-	-	-	0.69
เศรษฐศาสตร์และ การเมือง	(5) 115.95	-	-	-	-	-

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 37 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบ การสอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่างอาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยากับอาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์ ปรัชญาและศาสนา เศรษฐศาสตร์และการเมืองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์กับอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนภาควิชาอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน
วิชาสังคมศึกษา ระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ
ก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา
ระดับปริญญาตรี

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	5,279.32	3,639.68	4.56*
ภายในกลุ่ม	85	49,112.30	577.79	
รวม	89	54,391.67		

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 38 พบว่า ความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ 5 ภาควิชาเกี่ยวกับกิจกรรม
ที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างระหว่างภาควิชา
เป็นรายคู่ โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นระหว่าง
ภาควิชาด้วยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ่ ได้ผลดังตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 39 ค่าเฉลี่ยและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับปริญญาตรี

อาจารย์ภาควิชา	\bar{X}	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย				
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
		38.47	37.98	36.92	36.14	35.24
สังคมวิทยา	(1) 34.47	-	0.49	1.55	2.33	3.23*
ประวัติศาสตร์	(2) 37.98		-	1.06	1.84	2.74*
ภูมิศาสตร์	(3) 36.92			-	1.78	1.68
ปรัชญาและศาสนา	(4) 36.14				-	0.90
เศรษฐศาสตร์และการเมือง	(5) 35.24					-

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 39 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ ก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่าง อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยากับอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์กับอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนอาจารย์ภาควิชาอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 40 ค่าเฉลี่ยและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน โดยส่วนรวมทุกเรื่อง

อาจารย์ภาควิชา	\bar{X}	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย					
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
		345.71	341.18	336.78	334.80	330.94	
สังคมวิทยา	(1)	345.71	-	4.53*	8.93*	10.91*	14.77*
ประวัติศาสตร์	(2)	341.18		-	4.40*	6.38*	10.24*
ภูมิศาสตร์	(3)	336.78			-	1.98	5.84*
ปรัชญาและศาสนา	(4)	334.80				-	3.86*
เศรษฐศาสตร์ และ การเมือง	(5)						-

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 40 พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนโดยส่วนรวมทุกเรื่อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยากับอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ปรัชญาและศาสนา เศรษฐศาสตร์และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์กับอาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์ ปรัชญาและศาสนา เศรษฐศาสตร์และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนากับอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนภาควิชาอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่าง
5 ภาควิชา ภายในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคเหนือ

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชา
สังคมศึกษา ระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับประเภของแหล่งชุมชนที่นำมาใช้
ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	7,387.96	3,693.98	4.60*
ภายในกลุ่ม	106	85,074.55	802.59	
รวม	110	92,462.51		

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ 5 ภาควิชา เกี่ยวกับ
ประเภของแหล่งชุมชนที่นำมาใช้ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างระหว่างภาควิชาเป็นรายคู่ โดยการ
เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นระหว่างภาควิชาด้วยวิธีการ
ทดสอบของ เซฟเฟ่ ได้ผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 42 ค่าเฉลี่ยและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์
ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชน
ที่นำมาประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี

อาจารย์ภาควิชา	\bar{X}	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย					
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
		129.27	127.23	125.76	123.81	120.75	
สังคมวิทยา	(1)	129.27	-	2.04	3.51*	5.46*	8.52*
ประวัติศาสตร์	(2)	127.23		-	1.47	3.42*	6.48*
ภูมิศาสตร์	(3)	125.76			-	1.42	5.01*
ปรัชญาและศาสนา	(4)	123.81				-	3.06*
เศรษฐศาสตร์และ การเมือง	(5)	120.75					-

* P 0.05

จากตารางที่ 42 พบว่า ความคิดเห็น เกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนที่นำมา
ใช้ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่างอาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยากับอาจารย์ภาควิชา
ภูมิศาสตร์ ปรัชญาและศาสนา เศรษฐศาสตร์และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์กับอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนา เศรษฐศาสตร์
และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์กับอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง
มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนากับอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง
มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนอาจารย์ภาควิชาอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 43 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชา
 สังคมศึกษา ระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน
 ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	5,109.93	2,554.96	5.43*
ภายในกลุ่ม	106	49,875.17	470.52	
รวม	110	54,985.10		

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 43 พบว่า ความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ 5 ภาควิชา เกี่ยวกับ
 วิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างระหว่างภาควิชาเป็นรายคู่ โดยการ
 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็น ระหว่างภาควิชาด้วยวิธีการ
 ทดสอบของเซฟเฟ่ ได้ผลดังตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 44 ค่าเฉลี่ยและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์
ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์
จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี

อาจารย์ภาควิชา	\bar{X}	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย					
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
		47.22	45.69	44.98	42.09	39.96	
สังคมวิทยา	(1)	47.22	-	1.53	2.24	5.13*	7.26*
ประวัติศาสตร์	(2)	45.69		-	0.71	3.60*	5.73*
ภูมิศาสตร์	(3)	44.98			-	2.89*	5.02*
ปรัชญาและศาสนา	(4)	42.09				-	2.13*
เศรษฐศาสตร์และการเมือง	(5)	39.96					-

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 44 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน
ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่างอาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยา กับอาจารย์ภาควิชา
ปรัชญาและศาสนา เศรษฐศาสตร์และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์กับอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนา อาจารย์
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05

อาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์กับอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนา อาจารย์ภาควิชา
เศรษฐศาสตร์และการเมือง และระหว่างอาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนากับอาจารย์
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

ส่วนภาควิชาอื่น ๆ นั้นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 45 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน
วิชาสังคมศึกษา ระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์
จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	4,557.42	2,278.71	6.10*
ภายในกลุ่ม	106	39,560.18	373.20	
รวม	110	44,117.60		

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 45 พบว่า ความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ 5 ภาควิชา เกี่ยวกับ
ช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างระหว่างภาควิชาเป็นรายคู่
โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นระหว่างภาควิชาด้วยวิธี
การทดสอบของเซฟเฟ่ ได้ผลดังตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 46 ค่าเฉลี่ยและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์
ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์
จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี

อาจารย์ภาควิชา	\bar{X}	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย				
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
		118.40	117.22	115.10	115.04	113.54
สังคมวิทยา	(1) 118.40	-	1.18	3.30*	3.36*	4.86*
ประวัติศาสตร์	(2) 117.22		-	2.12	2.18	3.68*
ภูมิศาสตร์	(3) 115.10			-	0.06	1.56
ปรัชญาและศาสนา	(4) 115.04				-	1.50
เศรษฐศาสตร์และ การเมือง	(5) 113.54					-

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 46 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน
ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่างอาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยากับอาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์
ปรัชญาและศาสนา เศรษฐศาสตร์และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์กับอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง
มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนภาควิชาอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 47 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชา
สังคมศึกษา ระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ ก่อน และ
หลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับ
ปริญญาตรี

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	5,097.07	2,548.53	5.51*
ภายในกลุ่ม	106	48,941.22	461.70	
รวม	110	54,038.29		

* $P < 0.05$

ตารางที่ 47 พบว่า ความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ 5 ภาควิชา เกี่ยวกับกิจกรรม
ที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ ก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทดสอบความแตกต่างระหว่างภาควิชา
เป็นรายคู่ โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นระหว่าง
ภาควิชา ด้วยวิธีการทดสอบของ เซฟเฟ่ ได้ผลดังตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 48 ค่าเฉลี่ยและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี

อาจารย์ภาควิชา	\bar{X}	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย				
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
		37.75	36.91	35.70	35.60	33.80
สังคมวิทยา	(1) 37.75	-	0.84	2.05	2.15	3.95*
ประวัติศาสตร์	(2) 36.91		-	1.21	1.31	3.11*
ภูมิศาสตร์	(3) 35.70			-	0.10	1.90
ปรัชญาและศาสนา	(4) 35.60				-	1.80
เศรษฐศาสตร์และการเมือง	(5) 33.80					-

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 48 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่างอาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยากับอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์กับอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนภาควิชาอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 49 ค่าเฉลี่ยและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยส่วนรวมทุกเรื่อง

อาจารย์ภาควิชา	\bar{X}	ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย				
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
		328.67	326.65	320.15	319.10	313.79
สังคมวิทยา (1)	328.67	-	2.62*	8.52*	9.57*	14.88*
ประวัติศาสตร์ (2)	326.65		-	6.50*	7.55*	12.86*
ภูมิศาสตร์ (3)	320.65			-	1.05	6.36*
ปรัชญาและศาสนา (4)	319.10				-	5.31*
เศรษฐศาสตร์และ การเมือง (5)						-

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 49 พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระหว่าง 5 ภาควิชา เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยสรุปรวมทุกเรื่อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งมีรายละเอียดต่อไปนี้

อาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยากับอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ปรัชญาและศาสนา และภาควิชาเศรษฐศาสตร์และการเมือง มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์กับอาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์ ปรัชญาและศาสนา เศรษฐศาสตร์และการเมืองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์กับอาจารย์ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และการเมืองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ภาควิชาปรัชญาและศาสนากับอาจารย์ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และการเมืองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนภาควิชาอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 3 ปัญหาหรืออุปสรรคและข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา
ทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน
ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรีมีดังนี้

1. ปัญหาหรืออุปสรรคและข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ภายใน
วิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง

1.1 ปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชนที่นำมาใช้ประกอบการสอน

1.1.1 แหล่งชุมชนที่ตรงตามเนื้อหาวิชาจริง ๆ มีน้อยแห่ง (ร้อยละ 65)

1.1.2 แหล่งชุมชนอยู่ห่างไกลจากสถานศึกษา (ร้อยละ 30)

1.1.3 มีความยุ่งยากในการใช้ (ร้อยละ 5)

สำหรับข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขคือ ควรมึวิธีการเลือกใช้ประโยชน์จาก
แหล่งชุมชนให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ควรจัดวางแผนการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนไว้ล่วงหน้า
และควรร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งชุมชนนั้น ๆ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

1.2 ปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน

1.2.1 ระเบียบและกฎเกณฑ์ของวิทยาลัยยุ่งยาก (ร้อยละ 61)

1.2.2 อาจารย์ผู้สอนนิยมให้นักศึกษาไปค้นคว้าเพิ่มเติมกันเอง ข้อยเสียคือ
นักศึกษาไม่ไปค้นคว้าตามที่สั่ง (ร้อยละ 28)

1.2.3 อาจารย์ผู้สอนไม่จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการใช้ประโยชน์
จากแหล่งชุมชนเท่าที่ควร (ร้อยละ 11)

สำหรับข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขคือ ควรวางแผนการไปใช้ประโยชน์
จากแหล่งชุมชนให้พร้อมก่อนเสมอ ถูกต้องตามขั้นตอนของทางวิทยาลัยที่กำหนดไว้ ควรหาวิธีการ
ที่เหมาะสมที่สุดในการไปใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน นอกจากนี้แล้วอาจารย์ผู้สอนควรหากิจกรรม
การสอนที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการนำเอาแหล่งชุมชนมาใช้ให้ได้ประโยชน์มากที่สุด

1.3 ปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน

1.3.1 เนื้อหาวิชาที่จะต้องเรียนตามหลักสูตรมีมากจนอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา
ไม่มีเวลาไปใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน (ร้อยละ 52)

1.3.2 แหล่งชุมชนบางแห่งไม่เปิดบริการในวันเสาร์หรืออาทิตย์ (ร้อยละ 38)

1.3.3 นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เท่าที่ควร (ร้อยละ 10)

สำหรับข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข คือ อาจารย์ผู้สอนควรจัดหาเวลาให้นักศึกษาออกไปใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนได้บ้าง อาจอยู่ในช่วงเวลาเรียน หรือขอความอนุเคราะห์จากเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งชุมชนให้บริการในวันหยุดราชการ

1.4 ปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน

1.4.1 การวางแผนเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติไม่เหมาะสม เนื่องจากมีเวลาน้อย (ร้อยละ 67)

1.4.2 การวัดและประเมินผลกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้แหล่งชุมชนไม่มีประสิทธิภาพและขาดการติดตามผล (ร้อยละ 33)

สำหรับข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข คือ ควรมีการวางแผนและเตรียมการให้พร้อมก่อนการให้กิจกรรมแก่นักศึกษา และควรมีการวัดและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ประโยชน์จากการใช้แหล่งชุมชนอย่างเต็มที่

2. ปัญหาหรืออุปสรรคและข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาภายในวิทยาลัยครูกลุ่มภาคเหนือ

2.1 ปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับประเภทของแหล่งชุมชน

2.1.1 แหล่งชุมชนมีจำกัด (ร้อยละ 54)

2.1.2 แหล่งชุมชนอยู่ห่างไกลจากสถานศึกษา (ร้อยละ 31)

2.1.3 แหล่งชุมชนที่สำคัญ ๆ บางประเภทไม่มีอยู่ในชุมชนนั้น (ร้อยละ 10)

สำหรับข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขคือ อาจารย์ผู้สอนควรเลือกใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนประเภทต่าง ๆ ที่สามารถทดแทนกันได้ ควรศึกษาแหล่งชุมชนที่อยู่ใกล้ให้ได้ประโยชน์มากที่สุดก่อนแล้วจึงเดินทางไปศึกษาแหล่งชุมชนที่อยู่ไกลออกไปหรืออาจเชิญเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งชุมชนต่าง ๆ มาบรรยายให้ฟังโดยเฉพาะ ตลอดจนเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ มาบรรยายให้ฟังก็ได้

2.2 ปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน

2.2.1 วิทยาลัยครูมีระเบียบมากเกี่ยวกับการพานักศึกษาไปทัศนศึกษานอกสถานที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน (ร้อยละ 49)

2.2.2 อาจารย์ผู้สอนมักจะแนะนำให้นักศึกษาไปใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนเพียงอย่างเดียวเพราะไม่มีเวลา (ร้อยละ 32)

2.2.3 เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งชุมชนไม่อำนวยความสะดวกให้ (ร้อยละ 19)

สำหรับข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขคือ อาจารย์ผู้สอนควรวางแผนการใช้แหล่งชุมชนไว้แต่เนิ่น ๆ จะได้ไม่เกิดปัญหาในภายหลัง ควรเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน ตลอดจนเชิญเจ้าหน้าที่จากแหล่งชุมชนต่าง ๆ มาให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งชุมชนนั้น ๆ

2.3 ปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน

2.3.1 วิชาต่าง ๆ ที่นักศึกษาต้องเรียนตามหลักสูตรมีมาก ไม่มีเวลาที่จะไปใช้แหล่งชุมชน (ร้อยละ 51)

2.3.2 ช่วงเวลาว่างของนักศึกษาตรงกับ เวลาปิดบริการของแหล่งชุมชน บางแห่ง (ร้อยละ 30)

2.3.3 นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (ร้อยละ 19)

สำหรับข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข คือ อาจารย์ผู้สอนควรหาโอกาสให้นักศึกษาได้ไปใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนได้บ้างไม่มากก็น้อย ในกรณีที่แหล่งชุมชนเป็นหน่วยงานของทางราชการควรใช้เวลาใด เวลาหนึ่งในระหว่างชั่วโมงเรียนไปใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน และให้ถือเสมือนว่าเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย นอกจากนี้แล้วควรส่งเสริมสร้างลักษณะนิสัยในการค้นคว้าหาความรู้แก่นักศึกษาอยู่เสมอ

2.4 ปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติก่อนและหลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน

2.4.1 การวางแผนการให้กิจกรรมนักศึกษาปฏิบัติไม่เหมาะสม อาจจะมีเนื่องจากอาจารย์ผู้สอนยังไม่เห็นความสำคัญของการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชน (ร้อยละ 62)

2.4.2 อาจารย์ผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของการวัดและประเมินผลกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติ (ร้อยละ 28)

2.4.5 ขาดการติดตามผล (ร้อยละ 10)

สำหรับข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขคือ อาจารย์ผู้สอนควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปฏิบัติให้ชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสมกับ เนื้อหามากที่สุด ตลอดจนมีวิธีการวัดและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพด้วยและควรมีการติดตามผลของการจัดกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยทุกครั้ง



สรุปปัญหาหรืออุปสรรค และข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาทั้งใน
วิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ

ลักษณะของปัญหาหรืออุปสรรค อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูกลุ่ม
นครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ ส่วนใหญ่มีปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับ แหล่งชุมชนอยู่ห่างไกลจาก
สถานศึกษา พาหนะในการเดินทางไม่สะดวก เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งชุมชนไม่อำนวยความสะดวก
ให้ เวลาเรียนวิชาการต่าง ๆ มากไม่มีเวลาไปใช้แหล่งชุมชน นอกจากนั้นยังขาดการวางแผน
และเตรียมการล่วงหน้าในเรื่องของกิจกรรมและการประเมินผล

สำหรับข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครู
กลุ่มนครหลวงและกลุ่มภาคเหนือ มีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขที่สอดคล้องกัน เป็นส่วนใหญ่
คือ ควรเลือกใช้แหล่งชุมชนที่ให้ประโยชน์มากที่สุด ควรวางแผนและเตรียมการล่วงหน้าในเรื่อง
พาหนะในการเดินทางและการติดต่อเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งชุมชน นอกจากนั้นควรมีการประเมินผล
กิจกรรมต่าง ๆ หลังการใช้ประโยชน์จากแหล่งชุมชนด้วยทุกครั้ง

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย